

Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore

**IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE
VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA
ZA 2017. GODINU**

Podgorica, februar 2018.

SADRŽAJ

UVOD	3
STRUČNA SLUŽBA VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA	3
POSLOVI STRUČNE SLUŽBE	3
SPECIJALIZOVANI STRUČNI POSLOVI	3
Pripremni postupak	3
Izvršavanje krivičnih sankcija.....	4
Krivičnopravna zaštita djece/maloljetnika	4
OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI	4
IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE ZA 2017. GODINU.....	6
IZVJEŠTAJ O STRUČNIM POSLOVIMA	6
PRIPREMNI POSTUPAK	6
Dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe državnim tužiocima	6
Dostavljanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama	10
Dostavljanje nalaza i mišljenja centrima za socijalni rad	11
KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA	11
Dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe državnim tužiocima	11
Dostavljanje nalaza i mišljenja centrima za socijalni rad	17
OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI	18
Prikupljanje podataka i izrada godišnje evidencije o alternativnim mjerama	18
Sklapanje sporazuma i obezbjeđivanje uslova za sprovođenje vaspitnih naloga	20
Dostava izvještaja o primjeni alternativnih mjera i drugim pitanjima iz domena rada Stručne službe, za potrebe Vrhovnog državnog tužilaštva	21
Primjena audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece.....	21
Davanje mišljenja o zakonskim/podzakonskim aktima koji se odnose na zaštitu maloljetnika, za potrebe Vrhovnog državnog tužilaštva	22
Saradnja sa ustanovama i organizacijama.....	23
Saradnja sa medijima	24
Učešće na stručnim skupovima.....	24
Predstavljanje Stručne službe na veb sajt-u Vrhovnog državnog tužilaštva	26
IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA IZREČENIH MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA U 2017. GODINI	27

UVOD

STRUČNA SLUŽBA VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Stručna služba pomaže državnim tužilaštvima na način da načelnik i samostalni savjetnici (socijalni radnik, specijalni pedagog ili psiholog), po zahtjevu državnog tužioca, obavljaju poslove u vezi pripremnog postupka, postupka izricanja i izvršavanja alternativnih mjera, predlaganja krivičnih sankcija i postupka krivičnopravne zaštite djece/maloljetnika propisane Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku – ZOPPMUKP (Službeni list Crne Gore, br. 64/2011, koji je u primjeni od 1. septembra 2012. godine), Pravilnikom o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore, br. 42/12) i drugim relevantnim propisima.

POSLOVI STRUČNE SLUŽBE

SPECIJALIZOVANI STRUČNI POSLOVI

PRIPREMNI POSTUPAK

- Procjena snaga maloljetnika i kriminogenih rizika u odnosu na lični, porodični i obrazovni nivo i sačinjavanje stručnog mišljenja o osnovanosti primjene člana 66 – Odbacivanja krivične prijave iz razloga pravičnosti, člana 69 – Uslovljeni oportunitet, člana 76 – Načelo cjelishodnosti, ZKPPMUKP
- Davanje stručnog mišljenja o izricanju i izboru alternativnih sankcija prema maloljetnicima; nadzor nad izvršavanjem vaspitnih naloga kroz saradnju sa centrima za socijalni rad i ustanovama/organizacijama u kojima se sprovede vaspitni nalozi; sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja o rezultatu sprovedenih vaspitnih naloga (ZKPPMUKP, član 75; Glava 6 – Primjena vaspitnih naloga)
- Učestvovanje u prikupljanju podataka u pripremnom postupku (ZKPPMUKP, član 73) i ispitivanju maloljetnika u toku izviđaja i prikupljanju podataka o krivičnom djelu, u toku dokaznog postupka, posebno kada to zahtijeva specifični stručni pristup u odnosu na psihofizički status i sposobnosti maloljetnika (ZKPPMUKP, član 74).
- Učestvovanje u procjeni i obavljanju nadzora nad zadržavanjem i određivanjem pritvora u izviđaju (ZKPPMUKP, član 64)
- Sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja u vezi predlaganja sankcije primjerene maloljetniku (ZKPPMUKP, član 78 – Prijedlog državnog tužioca da se maloljetniku izrekne krivična sankcija)
- Davanje nalaza i mišljenja o primjeni maloljetničkih sankcija za mlađa punoljetna lica (ZOPPMUKP, član 40, 41)
- Sačinjavanje nalaza i mišljenja u slučaju kada se procijeni/utvrde činjenice da treba obavijestiti centar za socijalni rad radi zaštite prava i dobrobiti djeteta (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

IZVRŠAVANJE KRIVIČNIH SANKCIJA

- Sačinjavanje stručnog nalaza i mišljenja o rezultatu sprovođenja vaspitnih mjera, o opravdanosti produžetka, zamjene, obustave mjere, po zahtjevu tužioca (ZOPPMUKP, član 99 – Obustava izvršenja i izmjena odluke o vaspitnim mjerama)
- Obilazak maloljetnika smještenih u ustanovama, zajedno sa državnim tužiocem i/ili po nalogu tužioca; sačinjavanje mišljenja o uslovima boravka maloljetnika u ustanovama (vaspitna ustanova, maloljetnički zatvor) i djelotvornosti mjere koja se sprovodi (ZOPPMUKP, Glava peta – Kontrola izvršenja krivičnih sankcija)
- Sačinjavanje nalaza i mišljenja u slučaju kada se procijeni/utvrde činjenice da treba obavijestiti centar za socijalni rad radi zaštite prava i dobrobiti djeteta (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA

- Prikupljanje podataka o ličnim i porodičnim prilikama djeteta/maloljetnika na čiju je štetu izvršeno krivično djelo ili djeteta/maloljetnika svjedoka i davanje mišljenja o daljem postupanju u odnosu na okolnosti koje su doprinijele ili bile od uticaja na izvršavanje krivičnog djela na štetu djeteta/maloljetnika ili na bezbjednost djeteta/maloljetnika te obavještavanje centra za socijalni rad o tome (ZOPPMUKP, Glava četvrta – Posebne odredbe o zaštiti maloljetnih lica kao učesnika u krivičnom postupku, gdje se ne pominje Stručna služba, nego „stručno lice“; Zakonik o krivičnom postupku, Službeni list, br. 57 od 18. avgusta 2009, 49/10, 47/14/, čl. 289 – Pribavljanje podataka o okrivljenom: „Državni tužilac će prije završene istrage pribaviti podatke o okrivljenom... po potrebi, državni tužilac će pribaviti podatke o ranijem životu okrivljenog i o prilikama u kojima živi, kao i o drugim okolnostima koji se tiču njegove ličnosti... može odrediti zdravstvene preglede ili psihološka ispitivanja okrivljenog kad je potrebno da se dopune podaci o ličnosti okrivljenog“)
- Pružanje stručne pomoć kod ispitivanja djeteta/maloljetnika svjedoka ili djeteta/maloljetnika na čiju je štetu izvršeno krivično djelo kroz pripreme djeteta/maloljetnika za ispitivanje, davanje mišljenja o njegovoj spremnosti i sposobnosti za ispitivanje, načinu ispitivanja i učešće u ispitivanju, u postupcima koji prethode odlučivanju o podizanju optužnice ili obustavi istrage (ZOPPMUKP, Glava četvrta – Posebne odredbe o zaštiti maloljetnih lica kao učesnika u krivičnom postupku, gdje se ne pominje Stručna služba, nego „stručno lice“)
- Obavještavanje centara za socijalni rad o potrebi preduzimanja mjera zaštite prava i dobrobiti djeteta/maloljetnika kada se u toku postupka prema djetetu/maloljetniku uoči da postoji takva potreba (kao što omogućava član 123 – Zaštita prava, ZOPPMUKP)

OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI

- Sklapanje sporazuma sa javnim ustanovama, organizacijama, nevladinim i drugim organizacijama o sprovođenju vaspitnih naloga (ZOPPMUKP, Glava 6 – Primjena vaspitnih naloga)
- Saradnja sa centrima za socijalni rad, školama i drugim javnim ustanovama, organizacijama, nevladinim organizacijama i drugim stručnim službama (ZOPPMUKP, član 46, stav 4)

- Prikupljanje, obrada, statistička analiza, kontrola i priprema statističkih podataka iz djelokruga rada Stručne službe
- Vođenje evidencije izrečenih alternativnih mjera (shodno ZOPPMUKP, član 101 i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama)
- Analiza stanja i kretanja kriminaliteta maloljetnika i odraslih učinitelja krivičnih djela na štetu djece na osnovu kvantitativnih i kvalitativnih podataka (statusi djeteta; statusi odraslih učinioaca krivičnih djela na štetu djece; vrste krivičnih djela; kriminalni recidiv; kritična mjesta u lokalnim zajednicama)
- Saradnja sa lokalnim zajednicama u cilju praćenja izvršenja mjera i sankcija prema maloljetnicima i njihovim porodicama, kao i praćenja stanja i kretanja kriminaliteta djece, kriminaliteta odraslih na štetu djece i iniciranja relevantnih preventivnih programa
- Učešće u radu tijela za zaštitu prava djece i mladih, izradi propisa vezanih za zaštitu prava djece, mladih i porodice
- Učešće u različitim oblicima stručnog usavršavanja i stručnim skupovima

IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNE SLUŽBE ZA 2017. GODINU

U toku 2017. godine u Stručnoj službi je zaposlena jedna službenica, načelnica Stručne službe – socijalna radnica, a, od jula 2017. godine, i samostalna savjetnica III – psihološkinja.

IZVJEŠTAJ O STRUČNIM POSLOVIMA

PRIPREMNI POSTUPAK

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA STRUČNE SLUŽBE DRŽAVNIM TUŽIOCIMA

Sva državna tužilaštva imaju obučene državne tužioce za maloljetnike i mogućnost korišćenja specijalizovanih, opštih i administrativnih kapaciteta Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva, shodno ZOPPMUKP. Kapacitete Stručne službe koristi neznatno više od polovine državnih tužilaštava, neka tužilaštava koriste samo konsultativne telefonske razgovore, rješavajući predmete koji se odnose na djecu/maloljetnike putem višedecenijske prakse - osloncem na centar za socijalni rad, a kapacitete Stručne službe samo kod najsloženih predmeta.

Državni tužioci u postupku odlučivanja o postupanju i primjeni krivičnih sankcija (vaspitne mjere, kazna maloljetničkog zatvora, mjere bezbjednosti) u pravilu pribavljaju nalaz i mišljenje organa starateljstva (koji često i ne sadrži prijedlog za izricanje konkretne mjere prema maloljetniku), shodno ZOPPMUKP, članu 73 ("tužilac za maloljetnike obavezno pribavlja mišljenje organa starateljstva") i članu 54 ("o svakom pokretanju postupka prema maloljetniku državni tužilac za maloljetnike će obavijestiti organ starateljstva), a od Stručne službe po procijenjenoj potrebi (član 73, "Utvrđivanje ovih činjenica i okolnosti /prikupljanje podataka u pripremnom postupku/državni tužilac za maloljetnike može povjeriti i stručnoj službi").

I u postupku odlučivanja o primjeni alternativnih mjera državni tužilac u pravilu pribavlja nalaz i mišljenje organa starateljstva, a od Stručne službe po procijenjenoj potrebi.

Kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim (ZOPPMUKP, Glava 6 - Primjena vaspitnih naloga), tužilac Stručnoj službi najčešće samo dostavlja svoju odluku o upućivanju na postupak posredovanja i/ili rješenje o odbacivanju krivične prijave, koje potvrđuje da je maloljetnik ispunio dogovorenu obavezu. To znači da se državni tužilac već odlučio i za primjenu i za vrstu alternativne mjere, bez nalaza i mišljenja Stručne službe (ZOPPMUKP, član 13 - Izbor i primjena vaspitnog naloga, stav 4: „Prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike sarađuje sa organom starateljstva, odgovarajućom ustanovom ili organizacijom, posrednikom, pedagogom, psihologom ili drugim stručnim licem koji mogu pružiti odgovarajuća obavještenja o maloljetniku, odnosno primjeni vaspitnog naloga“, a ne navodi se Stručna služba).

Samo za vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada ZOPPMUKP je propisao da tužilac prije odlučivanja pribavi mišljenje Stručne službe, a kod svih vaspitnih naloga traženje mišljenja Stručne službe je više u vezi izbora ustanove/organizacije u kojoj će se vaspitni nalog izvršavati, nego što se od Stručne službe traži mišljenje kako o uslovima na strani konkretnog maloljetnika za primjenu alternativne mjere, tako i o izboru njemu najprimjerenije alternativne mjere.

U cilju uspostavljanja i razvoja dobre saradnje u postupcima koji se vode prema maloljetnicima, kako kod onih koji su izvršili krivično djelo, tako i kod djece na čiju su štetu učinjena krivična

djela ili su svjedoci krivičnih djela, Stručna služba se periodično, usmenim putem, obraćala tužilaštvima. Na taj način se promovira podrška Stručne službe kako državnom tužiocu, tako i maloljetniku/djetetu i njegovim roditeljima u krivičnom postupku. Tako su u postupcima koji se tiču maloljetnih učinioaca krivičnih djela, u 2017. godini državni tužioci, shodno članu 46 i 73 ZOPPMUKP, zatražili učešće Stručne službe, putem davanja nalaza i mišljenja, za 34 maloljetnika, dok je u 2016. godini zatražen nalaz i mišljenje, za 17 maloljetnika/mladih punoljetnih lica, a u 2015. godini za 26 lica.

U 2017. godini državni tužioci za maloljetnike su Stručnoj službi uputili 23 zahtjeva za obradu maloljetnih učinioaca krivičnih djela te je obrađeno:

- 34 maloljetnika (23 predmeta)

Nalaz i mišljenje Stručne službe u krivičnom postupku prema maloljetniku, u 2017. godini, je zatražilo 7 osnovnih državnih tužilaštava-ODT i to:

- ODT Cetinje (za 1 maloljetnika)
- ODT Kolašin (za 3 maloljetnika u 2 predmeta)
- ODT Kotor (za 1 maloljetnika)
- ODT Nikšić (za 1 maloljetnika)
- ODT Plav (za 6 maloljetnika u 1 predmetu)
- ODT Pljevlja (za 4 maloljetnika u 1 predmetu)
- ODT Podgorica (za 17 maloljetnika u 15 predmeta) i

Više tužilaštvo Podgorica (za 1 maloljetnika).

Takođe, u 2017. godini je ostvarena intenzivnija saradnja sa Centrom za posredovanje Crne Gore, radi unaprijeđenja primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, postupka poravnanja između maloljetnog učinioaca krivičnog djela i oštećenog lica, sačinjavanja sporazuma o poravnanju i praćenja sprovođenja postignutog sporazuma o poravnanju od strane posrednika.

TABELA 1: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema krivičnim djelima koje su učinili maloljetnici

	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Falsifikovanje isprave	412	1		1
2	Laka tjelesna povreda*	152	2		2
3	Nasilničko ponašanje*	399	17		17
4	Obljuba sa djetetom	206	1		1
5	Omogućavanje uživanja opojnih droga	301	1		1
6	Razbojništvo u pokušaju	240	1		1
7	Sitna krađa, utaja i prevara	246	1		1
8	Teška djela protiv bezbjednosti saobraćaja	348	1		1
9	Teška krađa	240	4		4
10	Teška tjelesna povreda*	151	8		5
11	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1		
UKUPNO			38	0	38

Nalaz stručne službe je zatražen za 34 maloljetnika, koji su izvršili ukupno 38 krivičnih djela.

*Uočava se da je nalaz Stručne službe, zatražen najčešće kod izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja i to za 26 maloljetnika, od kojih su 4 maloljetnika istovremeno izvršila 2 krivična djela sa elementima nasilja (3 maloljetnika izvršila su krivična djela: nasilničko ponašanje (čl. 399, Krivični zakonik Crne Gore-KZCG) i teška tjelesna povreda (čl. 151 KZCG); 1 maloljetnik je izvršio krivično djelo laka tjelesna povreda (čl. 152, KZCG) i napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti (čl. 376, KZCG).

Procjena je vršena i za: 6 maloljetnika koji su izvršili krivična djela sa elementima krađe; za 1 maloljetnika koji je izvršio krivično djelo falsifikovanje isprave (čl. 412 KZCG); za 1 maloljetnika koji je izvršio krivično djelo omogućavanje uživanja opojnih droga (čl. 301 KZCG); i za 1 maloljetnika koji je izvršio krivično djelo teška djela protiv bezbjednosti saobraćaja (čl. 348 KZCG).

TABELA 2: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema polu i uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	14 godina	2		2
2	15 godina	7		7
3	16 godina	15		15
4	17 godina	10		10
	UKUPNO	34	0	34

Nalaz Stručne službe je zatražen samo za dječake, raspon godina maloljetnih učinioa krivičnih djela je od 14 do 17 godina, a najviše maloljetnika je bilo na uzrastu od 16 godina.

Maloljetnici koji su izvršili istovremeno po dva krivična djela su uzrasta 15 i 16 godina.

TABELA 3: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema polu i obrazovnom statusu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

	Aktuelno školovanje maloljetnika	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	8. razred osnovne škole	1		1
2	9. razred osnovne škole	1		1
3	1. razred srednje škole	3		3
4	2. razred srednje škole	9		9
5	3. razred srednje škole	5		5
6	4. razred srednje škole	2		2
7	1. razred vanredno školovanje	3		3
8	2. razred vanredno školovanje	4		4
9	3. razred vanredno školovanje	2		2
10	Prekinuo školovanje	4		4
	UKUPNO	34	0	34

Uočava se da 21 maloljetnik u vrijeme izvršenja krivičnog djela redovno pohađa školu i to: 2 maloljetnika osnovnu, a 19 maloljetnika srednju školu.

Ukupno 13 maloljetnika nije u sistemu redovnog obrazovanja u vrijeme izvršenja krivičnog djela, a od navedenog broja maloljetnika, 4 maloljetnika su prekinula školovanje i to 2 maloljetnika nakon osnovne; 1 maloljetnik u 1. razredu srednje škole, a 1 maloljetnik u 2. razredu srednje škole.

TABELA 4: Prikaz zahtjeva za uključenje Stručne službe prema predloženim mjerama

R.br.	Predložene mjere	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	17		17
2	Vaspitni nalog – plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove	1		1
3	Vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim	6		7
4	Vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	3		3
5	Prijedlog za sprovođenje sudskog postupka	4		3
6	Obrada u toku, prenijeta u 2018. godinu	3		3
UKUPNO		34	0	34

Stručna služba je za 27 maloljetnika sačinila nalaz i mišljenje i predložila primjenu 4 vrste vaspitnih naloga, što je zatim državni tužilac za maloljetnike i izrekao. Uspješno su izvršili/izvršavaju vaspitne naloge 22 maloljetnika i to:

- 17 maloljetnika je uspješno izvršilo vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (ODT Podgorica; Plav, Nikšić)
- 1 maloljetnik je uspješno izvršio vaspitni nalog – plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove, uplatom novca iz sopstvenih sredstava (ODT Podgorica)
- 1 maloljetnik je djelomično izvršio vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Kotor, krivična prijava je odbačena), a 2 maloljetnika nastavljaju sa izvršenjem navedenog vaspitnog naloga u 2018. godini (ODT Podgorica).
- kod 6 maloljetnika predloženi vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, u 1 slučaju poravnanje je bilo uspješno (ODT Kolašin), u 5 slučajeva oštećeni je odustao ili odbio

učesće u postupku poravnanja, a svih 5 maloljetnika je pokazalo odgovarajući stepen odgovornosti kako prema krivičnom djelu, tako i prema izvinjenju i nadoknadi štete, u čemu su bili na odgovarajući način podržani od strane roditelja, koji su preuzeli odgovornost za materijalnu nadoknadu štete (za 1 maloljetnika je odbačena krivična prijava jer je djelinično ispunio vaspitni nalog-poravnanje je bilo uspješno sa jednim od dva oštećena lica, ODT Kolašin; za 3 maloljetnika je sproveden sudski postupak i primijenjena posebna obaveza, ODT Pljevlja; za 1 maloljetnika je postupak zamjene vaspitnog naloga prenijet u 2018. godinu, ODT Podgorica)

Za 4 maloljetnika Stručna služba je takođe sačinila nalaz i mišljenje, sa prijedlogom za sprovođenje postupka pred sudom i to: za 2 maloljetnika (ODT Podgorica i Pljevlja), koji nisu prihvatili odgovornost za krivično djelo koje im se stavlja na teret (za 1 maloljetnika je odbačena krivična prijava, ODT Pljevlja); a za 2 maloljetnika jer je procijenjena potreba za dugotrajnijim tretmanom te je predložena primjena vaspitne mjere pojačanog nadzora i posebne obaveze i to: podvrgavanje odgovarajućem postupku ispitivanja ili odvikavanja od zavisnosti od upotrebe droga (ODT Cetinje, što je u sudskom postupku i izrečeno) i uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj ustanovi (VDT Podgorica, postupak je u toku).

Za 3 maloljetnika zahtjevi za obradu su dostavljeni tokom decembra 2017. godine pa je postupak procjene započet u decembru 2017. i prenijet u 2018. godinu (ODT Podgorica i Kolašin).

Podaci koji su vezani za obradu iz 2016. godine:

U 2017. godini 1 maloljetnik je nastavio sa izvršavanjem vaspitnog naloga, koji mu je izrečen u 2016. godini i to vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, gdje roditelji u mjesečnim ratama nadoknađuju štetu koju je maloljetnik učinio, u ukupnom iznosu od 2.500,00€, što će se nastaviti i u prvom kvartalu 2018. godine (ODT Bar).

Takođe, 3 maloljetnika, za koje je obrada započeta decembru 2016. godine, a vaspitni nalog je izrečen u januaru/februaru 2017. godine, uspješno su izvršili vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (2 maloljetnika, ODT Podgorica) i vaspitni nalog – uzdržavanje od kontakta sa određenim licima (1 maloljetnik, ODT Kolašin).

Tako su, osim 5 vaspitnih naloga – poravnanje sa oštećenim, svi vaspitni nalozi predloženi od strane Stručne službe, izrečeni i primjenjivani u 2017. godini, uspješno su izvršeni (23) ili se uspješno započeta primjena nastavlja u 2018. godini (3).

DOSTAVLJANJE PODATAKA O IZREČENIM ALTERNATIVNIM MJERAMA

Shodno članu 101 ZOPPMUKP, provjera podataka o izrečenim alternativnim mjerama u 2017. godini od Stručne službe zatražena je za 59 maloljetnika, dok je to u 2016. godini zatraženo za 100 maloljetnika (ODT Bar, Cetinje, Nikšić, Podgorica, Ulcinj; CB Bijelo Polje, Kotor, Pljevlja, Ulcinj), u 2015. za 53 maloljetnika (ODT Bar, Bijelo Polje, Cetinje, Podgorica, Ulcinj; CB Bijelo Polje), u 2014. godini, za 50 maloljetnika (ODT Bar; Nikšić; Podgorica), a u 2013. godini nije bilo takvih zahtjeva.

Davanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama, u 2017. godini, za 56 maloljetnika, zatražila su osnovna državna tužilaštva:

1. ODT Cetinje (3)
2. ODT Nikšić (35)
3. ODT Podgorica (15)
4. ODT Ulcinj (3)

Davanje podataka o izrečenim alternativnim mjerama, u 2017. godini, za 3 maloljetnika, zatražili su centri/odjeljenja bezbjednosti:

- CB Bijelo Polje (1)
- CB Pljevlja (2).

Provjera da li je maloljetniku već izricana alternativna mjera se najčešće traži u postupku koji prethodi izricanju alternativne mjere (opomene). Putem zatražene provjere, kroz propisanu evidenciju koju vodi Stručna služba, tužilaštvu i policiji su dati podaci da li je prema maloljetniku već izricana alternativna mjera, o vrsti izrečene mjere, uspješnosti njene primjene.

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD

U jednom krivičnom predmetu, za 2 maloljetnika je procijenjena i predložena alternativna mjera, koja odgovara najboljem interesu maloljetnika, Stručna služba je procijenila i da treba obavijestiti nadležni centar za socijalni rad radi zaštite prava i dobrobiti maloljetnika, obzirom da je uočljiv popustljiv roditeljski stil vaspitanja, bez postavljanja pravila i granica u ponašanju maloljetnika, slabije roditeljske kompetencije, zbog čega je preporučljivo pružanje usluga roditeljima iz domena rada centra za socijalni rad i/ili preduzimanje drugih mjera porodično-pravne zaštite.

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA DJECE/MALOLJETNIKA

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA STRUČNE SLUŽBE DRŽAVNIM TUŽIOCIMA

U postupcima koji se tiču djece/maloljetnika na čiju su štetu učinjena krivična djela (djeca oštećena lica-žrtve) i prema djeci/maloljetnicima koja su svjedoci krivičnih djela, u 2017. godini, državni tužioci su, shodno članu 46 i 92 ZOPPMUKP, zatražili učešće Stručne službe za 25 djece/maloljetnika dok su to u 2016. godini uradili za 26 djece/maloljetnika, a u 2015. godini za 8 djece/maloljetnika (u daljem tekstu djeca-žrtve i djeca-svjedoci).

U 2017. godini Stručna služba je dala nalaz i mišljenje za 25 djece žrtava/svjedoka.

TABELA 5: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema nadležnom tužilaštvu i broju djece žrtava/svjedoka

Opština	ORGAN		STATUS		Primjena audiovizuelne-AV tehnike za djecu		
	ODT	VDT	Žrtva	Svjedok	Da	Ne	Krivični postupak toku
Bar							
Berane							
Bijelo Polje		2	1	1		2	
Cetinje							
Herceg Novi	1		1			1	
Kolašin							
Kotor							
Nikšić	4		4		3	1	
Plav							
Pljevlja							
Podgorica	10	7	15	2	6	10	1
Rožaje	1		1			1	
Ulcinj							
UKUPNO	16	9	22	3	9	15	1

U 2017. godini nalaz i mišljenje Stručne službe su zatražila 4 osnovna državna tužilaštva (u Herceg Novom, Nikšiću, Podgorici i Rožajama), u 13 krivičnih predmeta, Više državno tužilaštvo-VDT u Bijelom Polju, u 1 predmetu i Više državno tužilaštvo-VDT u Podgorici, u 3 predmeta i to:

- ODT Herceg Novi, za 1 dijete-žrtvu
- ODT Nikšić, za 4 djece-žrtve (2 predmeta)
- ODT Podgorica, za 10 djece-žrtve (9 predmeta)
- ODT Rožaje, za 1 dijete-žrtvu
- VDT Bijelo Polje, 1 dijete-žrtva; 1 dijete svjedok (1 predmet)
- VDT Podgorica, za 5 djece-žrtve i 2 djeteta-svjedoci (3 predmeta)

Od navedenog broja, za 1 dijete je procjena vršena u decembru 2016. godine, a saslušanje zakazano u februaru 2017. godine, pa je procjena i priprema ponovo vršena.

Za 3 djece je procjena vršena na zahtjev višeg državnog tužilaštva, zatim je zbog promjene nadležnosti i proteka vremena procjena vršena pred osnovnim državnim tužilaštvom, procjena se proširila na još jedno dijete, a jedno dijete je u vrijeme planiranja saslušanja bilo nedostupno.

Na taj način izvršena je procjena i pružena podrška Stručne službe za ukupno 25 djece: 22 djeteta-žrtve i 3 djeteta-svjedoka.

TABELA 6: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenog lica/učinioca krivičnog djela na štetu djeteta

R.br.	Vrsta krivičnog djela-KD	Član Krivičnog zakonika	Broj osumnjičenih/učinioca	Muški	Ženski
1	Teška tjelesna povreda	151	1	1	
2	Zlostavljanje	166a	3	3	
3	Silovanje	204	2	2	
4	Silovanje u pomaganju	204	1		1
5	Obljuba s djetetom	206	1	1	
6	Oduzimanje maloljetnog lica	217	1	1	
7	Nasilničko ponašanje	399	3	3	
8	Nedozvoljene polne radnje	208	1	1	
9	Zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica	219	2	1	1
10	Krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti – sumnja na seksualno nasilje		5	5	
11	Krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti – sumnja na fizičko nasilje		1	1	
12	Krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti – sumnja na vršnjačko nasilje		2	2	
UKUPNO			23	21	2

Na štetu procjenjivane djece, u 17 predmeta, 23 osumnjičena lica/učinioca su izvršili devet vrsta krivičnih djela.

Kada se posmatraju zahtjevi za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnih djela, češće su osumnjičena lica/učinioci izvršili krivična djela sa elementima seksualnog (10) i fizičkog nasilja (8), u odnosu na krivična djela koja se tiču zloupotrebe roditeljskih dužnosti (3), vršnjačkog emocionalnog zlostavljanja (2).

Osumnjičeni/učinioci krivičnih djela na štetu djeteta su punoljetna lica (20), a u 3 slučaja se radi o maloljetnim licima i to: 1 maloljetnik za krivično djelo obljuba sa djetetom i 2 maloljetnika za emocionalno vršnjačko nasilje.

U većini slučajeva radi se o osumnjičenom licu/učinocu krivičnog djela muškog pola.

TABELA 7: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu djeteta žrtve/svjedoka

R.br.	Vrsta krivičnog djela-KD	Član Krivičnog zakonika	Broj djece žrtvi/svjedoka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Teška tjelesna povreda	151	1		1
2	Zlostavljanje	166a	3		3
3	Silovanje/silovanje u pomaganju	204	5	5	
4	Obljuba sa djetetom	206	1	1	
5	Oduzimanje maloljetnog lica	217	2	2	
6	Nasilničko ponašanje	399	1		1
7	Nedozvoljene polne radnje i zapuštanje i zanemarivanje maloljetnog lica	208 i 219	3	3	
8	Nedefinisano KD – sumnja na seksualno nasilje		7	6	1
9	Nedefinisano KD – sumnja na vršnjačko nasilje		1		1
10	Nedefinisano KD – sumnja na fizičko nasilje		1	1	
UKUPNO			25	18	7

U 9 slučajeva krivično djelo nije bilo definisano, već sumnja da je na štetu djeteta izvršeno krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti i to sumnja na: seksualno (7), fizičko (1), emocionalno vršnjačko nasilje (1).

Zahtjev za učešće Stručne službe češće je tražen u slučajevima seksualnog nasilja nad djecom (16 djece), a manje kod fizičkog nasilja na djecom (6 djece) i kod emocionalnog nasilja (3 djece). Kod krivičnog djela nedozvoljene polne radnje i zapuštanje i zanemarivanje maloljetnog lica, oštećena su ista djeca dok su različita lica učinioci navedenih krivičnih djela.

TABELA 8: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema uzrastu djeteta žrtve/svjedoka u vrijeme izvršenja krivičnog djela na štetu djeteta

R.br.	Uzrast djeteta žrtve/svjedoka	UKUPNO	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	5 godina	1	1	
2	8 godina	2	1	1
3	9 godina	2	2	
4	10 godina	3	2	1
5	11 godina	7	6	1
6	12 godina	5	4	1
7	14 godina	5	2	3
UKUPNO		25	18	7

Nalaz Stručne službe češće je tražen za djevojčice (18), nego za dječake (7), a raspon uzrasta djece u vrijeme izvršenje krivičnog djela na njihovu štetu bio je od 5 do 14 godina.

TABELA 9: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema nalazu Stručne službe o podobnosti djeteta za saslušanje u krivičnom postupku

R.br.	Prijedlog Stručne službe	Broj djece	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Da se sasluša putem AV tehnike za djecu	21	15	6
2	Da se ne sasluša	4	3	1
UKUPNO		25	18	7

Nalazom Stručne službe je preporučeno da se ne saslušava 4 djece (od ukupno 25), što je državni tužilac prihvatio i to: 1 dijete žrtva krivičnog djela zlostavljanje, član 166a KZCG, zbog rizika da će saslušanje narušiti djetetov emocionalni status; 1 dijete žrtva fizičkog nasilja u porodici, svjedočki iskaz ga uvodi u konflikt lojalnosti, visoku anksioznost, što ugrožava njegovo psihičko zdravlje; 2 djece žrtve krivičnog djela oduzimanje maloljetnog lica, član 217 KZCG i s tim u vezi emocionalnog ugrožavanja uslijed roditeljske manipulacije djetetovim osjećanjima. Raspon njihovih godina u vrijeme izvršenja krivičnog djela je bio od 8 do 12.

TABELA 10: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema slušanju djece-žrtvi u krivičnom postupku putem audiovizuelne tehnike za djecu

R.br.	Vrsta krivičnog djela-KD	Član Krivičnog zakonika	Primjena AV tehnike za djecu u ODT/VDT	Broj djece žrtvi	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Zlostavljanje	166a	ODT Podgorica	2		2
2	Nedefinisano KD - sumnja na seksualno nasilje		ODT Podgorica	3	3	
3	Silovanje i silovanje putem pomaganju	204	VDT Podgorica	1	1	
4	Nedozvoljene polne radnje i zapuštanje i zanemarivanje maloljetnog lica	208 i 219	ODT Nikšić	3	3	
UKUPNO				9	7	2

Putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe saslušano je 9 djece-žrtvi, u 3 državna tužilaštva (ODT: Podgorica i Nikšić; VDT Podgorica).

Raspon uzrasta djeteta u vrijeme izvršenja krivičnog djela je bio od 8 do 14 godina.

Stručna služba se, na zahtjev državnog tužioca, uključila u krivični postupak i putem: davanja podrške prilikom direktnog saslušanja djece-žrtve (2); prilikom saslušanja djeteta žrtve i djeteta-svjedoka putem audiovizuelne tehnike za odrasle (2).

Stručna služba se u praksi zalaže da se saslušanje djece pred državnim tužiocem o okolnostima prijavljenog krivičnog djela (dijete žrtva i dijete svjedok) obavi putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece, kako bi se djeca zaštitila od ponavljanja iskaza i s tim u vezi moguće ponovne viktimizacije i traumatizacije, uz prethodnu pripremu djece i pomoć Stručne službe, kako bi razgovor bio stručno prilagođen sposobnostima i potrebama djece i postupku koji se vodi, olakšao davanje iskaza, kao i uz prisustvo zakonskog zastupnika (sa kojim dijete ima uspostavljen odnos povjerenja i bez kolizije interesa) i centra za socijalni rad (kod kolizije interesa i/ili radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti i sačinjavanja plana zaštite djeteta).

Za saslušanje djece putem audiovizuelne tehnike, na način koji uvažava djetetove sposobnosti i potrebe, su potrebne dvije prostorije, kako bi dijete bilo u jednoj prostoriji sa predstavnikom Stručne službe ili drugim odgovarajućim stručnim licem, koje ispituje dijete (shodno zahtjevima državnog tužioca za maloljetnike, prilagođenim sposobnostima i potrebama djeteta), a u drugoj, tehnički povezanoj prostoriji nalazi se državni tužilac za maloljetnike koji rukovodi saslušanjem, a uz njega su prisutni i advokat, prevodilac, zapisničar, tehničko lice, predstavnik centra za socijalni rad, zakonski zastupnik, koji mogu putem audiovizuelne tehnike da posmatraju dijete i čuju razgovor koji sa djetetom obavlja predstavnik Stručne službe ili drugo odgovarajuće stručno lice i intervenišu posredstvom tužioca.

Takođe, Stručna služba se zalaže, obzirom da državni tužilac rukovodi izviđajem, za razmatranje pitanja o saslušanju djeteta pred centrom bezbjednosti jer se dijete saslušano pred policijskim inspektorom u pravilu ponovo saslušava u tužilaštvu, nerijetko se ponovo saslušava i prilikom različitih ljekarskih pregleda, u centru za socijalni rad, na sudu. Cjelishodnije bi bilo pred centrom bezbjednosti saslušati odraslu osobu koja prijavljuje krivično djelo na štetu djeteta, osobe kojima se dijete povjerilo i djetetove roditelje, a zatim u tužilaštvu snimiti djetetov iskaz, primjenom audiovizuelne tehnike, na način koji uvažava djetetove sposobnosti i potrebe, za šta su potrebne dvije fizički odvojene i komunikacijski povezane prostorije. Na taj način bi se obezbijedilo da dijete svjedoči samo jednom, putem djetetu primjerene audiovizuelne tehnike.

Položaj djeteta u krivičnom postupku je složen, kako zbog djetetovih razvojnih sposobnosti i vrste krivičnog djela učinjenog na njegovu štetu, tako i zbog djetetovog odnosa sa izvršiocem krivičnog djela i podnosiocem krivične prijave.

TABELA 11: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioca krivičnih djela na štetu djeteta, koja su u srodstvu sa djetetom

R.br.	Vrsta krivičnog djela-KD	Član Krivičnog zakonika	MUŠKI	ŽENSKI	otac	majka	dalji srodnik
1	Silovanje/pomaganje u silovanju	204	1	1	1	1	
2	Oduzimanje maloljetnog lica	217	1		1		
	Zapuštanje i zanemarivanje maloljetnog lica	219	1	1	1	1	
3	Nedefinisano KD – sumnja na seksualno nasilje		1				1
4	Nedefinisano KD – sumnja na fizičko nasilje		1		1		
UKUPNO			5	2	4	2	1

Od ukupno 23 učinioaca krivičnih djela na štetu djeteta njih 7 je u odnosu srodstva sa djetetom, i to: otac (4), majka (2), drugi srodnik (1). Uzrast djece u vrijeme izvršenja krivičnog djela na njihovu štetu je od 5 do 14 godina. Svi učinioци krivičnih djela su punoljetni.

Krivičnu prijavu je u: 3 slučaja podnio roditelj koji ne živi sa djetetom (u 2 slučaja majka, u 1 slučaju otac); u 1 slučaju majka koja živi sa djetetom; u 1 slučaju po službenoj dužnosti, nadležni državni tužilac.

TABELA 12: Prikaz zahtjeva za učešće Stručne službe prema vrsti krivičnog djela i polu osumnjičenih lica/učinioaca krivičnog djela na štetu djeteta, koja nisu u srodstvu sa djetetom

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	MUŠKI	ŽENSKI	POZNAT					NEPOZNAT
					UKUPNO	Komšija	Partner roditelja	Poznanik	Školski drug	
1	Teška tjelesna povreda	151	1		1	1				
2	Zlostavljanje	166a	3		3	2		1		
3	Silovanje	204	1		1		1			
4	Obljuba sa djetetom	206	1		1	1				
5	Nedozvoljene polne radnje, član 208	208 i 219	1		1			1		
6	Nasilničko ponašanje	399	3		3	3				
7	Nedefinisano KD – sumnja na seksualno nasilje	ND SN	4		4		2	1		1
8	Nedefinisano KD – sumnja na vršnjačko nasilje	ND VN	2		2				2	
UKUPNO			16	0	16	7	3	3	2	1

Od ukupno 23 učinioaca krivičnih djela na štetu djeteta, njih 16 nije u odnosu srodstva sa djetetom, češće se radi o licima koja su poznata djetetu (15), nego o nepoznatim licima (1), a svi učinioци krivičnog djela su muškog pola (16), u većini slučajeva su punoljetna lica (14).

Krivičnu prijavu je najčešće podnio jedan od roditelja djeteta, češće majke (10), nego očevi (3) ili oba roditelja (1) ili drugi srodnici (sestra-1; baba-1; strina-1).

DOSTAVLJANJE NALAZA I MIŠLJENJA CENTRIMA ZA SOCIJALNI RAD

Za 1 dijete, u vezi sumnje na vršnjačko nasilje, roditelji su u ime djeteta, odbili da se dijete procijeni i sasluša pred državnim tužilaštvom. Na prijedlog Stručne službe o navedenome je obaviješten nadležni lokalni multidisciplinarni tim za zaštitu djece od zlostavljanja, sa kojim je razmijenjen i nalaz Stručne službe.

Za 1 dijete, u vezi krivičnog djela nedozvoljene polne radnje iz člana 208 KZCG i zapuštanje i zanemarivanje maloljetnog lica iz člana 219 KZCG, zbog toga što su dijete-žrtva i roditelj bili nedostupni u pripremnom i periodu zakazanog saslušanja, Stručna služba je inicirala da se o tome obavijesti nadležni centar bezbjednosti i centar za socijalni rad i putem dostavljanja nalaza Stručne službe, radi zaštite prava i dobrobiti djece, shodno nadležnostima navedenih institucija, sa čime se saglasio nadležni državni tužilac.

Za 2 djece, u vezi krivičnog djela oduzimanje maloljetnog lica, čl. 217 KZCG, zbog dugotrajnih partnerskih konflikata i brojnih sudskih postupaka, Stručna služba je preporučila dostavljanje nalaza i mišljenja Stručne službe nadležnim centrima za socijalni rad, u cilju zaštite djece od daljeg uvlačenja u konflikt lojalnosti i od emocionalnog povrjeđivanja, odnosno u cilju smanjivanja trajanja postupaka i djelotvornijeg razrješavanja djetetovih problema.

Za 1 dijete, koje je bilo svjedok u vezi krivičnog djela silovanje, član 204 KZCG, uočene su razvojne teškoće vezane za višestruke porodične probleme, o čemu je Stručna služba obavijestila nadležni centar za socijalni rad radi, shodno nadležnostima navedene ustanove, kako u pružanju podrške i pomoći, tako i u vršenju nadzora nad vršenjem roditeljskog prava.

Za 1 dijete, u vezi sumnje na seksualno nasilje, a zbog prekida saslušanja djeteta uslijed visoke emocionalne uznemirenosti, preporučeno je dostavljanje nalaza Stručne službe nadležnom centru za socijalni rad, kako u cilju pružanja sveobuhvatne podrške i pomoći djetetu, tako i u vršenju nadzora nad vršenjem roditeljskog prava.

Stručna služba u takvim predmetima uvijek inicira i prihvata razmjenu nalaza i mišljenja sa institucijama koje postupaju u zaštiti prava djeteta, uz isticanje primarnog cilja – najoptimalnija, sveobuhvatna zaštita djeteta.

OPŠTI STRUČNI I ADMINISTRATIVNI POSLOVI

PRIKUPLJANJE PODATAKA I IZRADA GODIŠNJE EVIDENCIJE O ALTERNATIVNIM MJERAMA

U 2017. godini izrečeno je 119 alternativnih mjera, detaljan prikaz slijedi u dijelu Izvještaja o radu Stručne službe naslovljenom „Izvještaj o primjeni alternativnih mjera izrečenih maloljetnim učinocima krivičnih djela u 2017. godini“ (str. 27).

Stručna služba evidentira maloljetnike kojima su izrečene alternativne mjere na način da državni tužioci za maloljetnike i centri bezbjednosti Stručnoj službi dostavljaju kopije izrečenih odluka. U cilju uspostavljanja i razvoja dobre saradnje u postupcima koji se vode prema maloljetnicima, obrade i/ili praćenja maloljetnika za potrebe krivičnog postupka, kao i zbog ažurnog vođenja propisane evidencije o izrečenim alternativnim mjerama, zajedničkog afirmisanja alternativnih mjera (opomena i devet vrsta vaspitnih naloga) i praćenja kriminaliteta maloljetnika, Stručna služba se periodično obraća tužilaštvima. Zbog obrade i/ili praćenja maloljetnika za potrebe krivičnog postupka, propisane evidencije o izrečenim alternativnim mjerama, zajedničkog afirmisanja alternativnih mjera (opomena i poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi, ZOPPMUKP, član 10 i 68) i praćenja kriminaliteta maloljetnika, Stručna služba se obraća i Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, centrima i odjeljenjima bezbjednosti.

Evidentirajući i analizirajući podatke prikupljene iz dostavljenih odluka (Stručnoj službi se ne dostavljaju cjelokupni spisi) uočeno je da često nedostaju podaci: JMBG maloljetnika, nadimak, podaci o školi (naziv škole, obrazovni smjer) i razredu te da li je maloljetnik redovni ili vanredni učenik, ime drugog roditelja, rođeno prezime majke. Takođe, posebno kod analize izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja važan je opis krivičnog djela iz kojeg se vidi da li se radi o vršnajčkom nasilju, primjeni nedozvoljenih sredstava i dr. Ponekad nedostaje datum izvršenja

krivičnog djela te se ne može analizirati uzrast na kojem maloljetnici izvršavaju krivična djela. Navedeni podaci bi pružili korisne informacije u cilju praćenja kriminaliteta maloljetnika, povezivanja sa lokalnom zajednicom, odnosno iniciranja i sprovođenja zajedničkih preventivnih i drugih mjera zaštite u zajednici u kojoj maloljetnik živi i školuje se.

Shodno članu 101 ZOPPMUKP i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore br. 42/2012) državna tužilaštva i centri bezbjednosti su dužni da dostavljaju Stručnoj službi odluke o izrečenim alternativnim mjerama prema maloljetnicima, sa sljedećim podacima:

- lično ime (nadimak) maloljetnika i njegova oba roditelja
- datum i mjesto rođenja maloljetnika
- JMBG maloljetnika
- zanimanje maloljetnika (uključujući i podatke o školovanju; naziv škole, obrazovni smjer, razred)
- prebivalište
- zakonski okvir krivičnog djela, član zakona, datum izvršenja krivičnog djela
- o alternativnoj mjeri: broj i datum donošenja odluke o alternativnoj mjeri (upućivanje), kao i o vrsti, trajanju, primjeni, zamjeni, ukidanju alternativne mjere, odbacivanju krivične prijave (dostava svih odluka: rješenje o upućivanju; rješenje o primjeni; rješenje o zamjeni; rješenje o ukidanju; rješenje o odbačaju).

U nekoliko slučajeva pokazala se razlika u načinu evidentiranja maloljetnih učinilaca krivičnih djela pa se npr. isti maloljetnik koji je izvršio poravnanje za krivično djelo koje se goni po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP) našao i na evidenciji centra bezbjednosti i osnovnog državnog tužilaštava, a Stručna služba evidentira maloljetnike i prema organu koji je primijenio alternativnu mjeru.

Kada je, u postupku posredovanja, prilikom poravnanja maloljetnika sa oštećenim licem sačinjen sporazum o nadoknadi štete davanjem novčanog iznosa, ponekad nedostaje, a potrebno je dostaviti Stručnoj službi i povratnu informaciju o roku izvršenja obaveze te da li je obaveza u potpunosti izvršena (npr. dogovoreno obeštećenje putem davanja novčanog iznosa koji će se isplatiti u ratama) ili kada se radi o drugoj vrsti poravnanja koje zahtijeva praćenje izvršenja (npr. povraćaj ili nadoknada oduzetih predmeta). Navedeno takođe predstavlja sadržaj propisane evidencije o alternativnim mjerama.

S tim u vezi uočava se nedostatak podzakonskog akta koji prati primjenu vaspitnih naloga, odnosno neujednačenost u postupanju. Kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, članom 105 stav 1 ZOPPMUKP, propisano da državni državni tužilac za maloljetnike donosi rješenje o upućivanju maloljetnika na postupak posredovanja; po prijemu postignutog sporazuma, državni državni tužilac za maloljetnike donosi rješenje o primjeni vaspitnog naloga, član 106 stav 3. Tako bi se rješenjem o primjeni vaspitnog naloga propisalo šta maloljetnik treba da uradi ili povrdilo da je maloljetnik već izvršio dogovorenu obavezu (član 106 stav 4) – izvinio se oštećenom licu, i to u toku samog postupka posredovanja, što je i najčešći predmet i način poravnanja i praksa postupanja. Članom 106 stav 6, propisuje se da državni tužilac sprovodi postupak izvinjenja maloljetnika, kada je izvinjenje predmet poravanja postignut u postupku posredovanja, iz čega proizilazi da su se maloljetnik i oštećeni sporazmijeli da će se njihov spor riješiti izvinjenjem pred državnim tužiocem. Praksa ukazuje da se maloljetnik izvinio oštećenom licu za vrijeme samog postupka posredovanja i da je to opšteprihvaćeno od strane državnog tužioca za maloljetnike kao uspješno izvršena obaveza maloljetnika, nakon čega se donosi rješenje o odbačaju krivične prijave. Uočava se da nedostaje

odluka/rješenje državnog tužioca o postignutom poravnanju, a otuda i teškoće u primjeni i praćenju sprovođenja dogovorene obaveze maloljetnika, posebno kada obaveza maloljetnika nije da se izvini, nego da svojim trudom, radom, novčanim (npr. iznos, način uplate novčane nadoknade, u ratama, pribavljanje žiro računa, dostavljanje dokaza o uplati) ili nenovčanim obeštećenjem (npr. farbanje ograde; sadnja polomljenog cvijeća; obavljanje pomoćnih poslova u organizaciji u kojoj je pričinjena šteta) nadoknadi učinjenu štetu, pogotovo kada je dogovoren vremenski rok (npr. u toku dana, mjeseca, više mjeseci). Dešava se da državni tužilac, po prijemu pisanog sporazuma postignutog u postupku posredovanja, čeka na povratnu informaciju o ispunjavanju dogovorene obaveze, maloljetnik i oštećeno lice imaju samo odluku o upućivanju u postupak posredovanja, ne dobijaju odluku o primjeni vaspitnog naloga i ne znaju kako da sprovedu dogovor, a u nekim slučajevima državni tužilac sporazum o poravnanju dostavlja Stručnoj službi ili Stručna služba inicira provjeru nakon dostavljene odluke u upućivanju maloljetnika na postupak poravnanja, što opet zavisi od ažurne dostave odluka, a centar za socijalni rad, kojemu je propisano da prati primjenu vaspitnog naloga, u saradnji sa posrednikom, ostaje uskraćen za svaku informaciju.

Takođe, uslijed nedostavljanja Stručnoj službi kompletnih spisa predmeta maloljetnika ili kopija spisa, dešava se da Stručna služba nema informaciju o izrečenom vaspitnom nalogu i obavezi praćenja izvršenja vaspitnog naloga i/ili da nedostaju dokumenta na osnovu kojih se unose podaci u propisanu evidenciju. Uslijed nedostavljanja ili neblagovremenog dostavljanja kompletne dokumentacije dolazi do nepotpune evidencije maloljetnika kojima su izrečene alternativne mjere, a ponekad se, u usmenoj komunikaciji, dese i greške u prenošenju informacija. Neuočavanje navedenog donosi rizik pogrešnog evidentiranja i predstavljanja alternativnih mjera generalno, a na pojedinačnom nivou davanje netačnih podataka o konkretnom maloljetniku i s tim u vezi izricanje neadekvanih mjera, kako vaspitnih, tako i porodično-pravnih, socijalnih.

Tokom 2017. godine, Stručna služba je nastavila sa vođenjem dokumentacije, pisane i elektronske evidencije, na osnovu koje je uredila i pripremila za štampanje godišnju publikaciju o izrečenim alternativnim mjerama, u obliku propisane ukoričene knjige sa formiranim evidencijskim listom sa podacima za svakog maloljetnika, kao i dodatak - tabelarni prikaz statističkih podataka o primjeni alternativnih mjera – opomene i vaspitni nalozi u 2017. godini. Navedeni poslovi se i dalje obavljaju korišćenjem sopstvenih resursa, a u nedostatku standardizovane baze podataka o maloljetnicima koja je nužna (ne postoji mehanizam za prikupljanje takvih podataka u tužilaštvima).

SKLAPANJE SPORAZUMA I OBEZBJEĐIVANJE USLOVA ZA SPROVOĐENJE VASPITNIH NALOGA

U 2017. godini sklopljena su još 3 sporazuma za sprovođenje vaspitnog naloga obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, u Podgorici i Podgorica-Tuzi, što predstavlja ukupni broj od 132 organizacije u Crnoj Gori, u kojima se mogu sprovesti navedeni vaspitni nalozi.

U cilju obezbjeđivanja uslova za kvalitetnije sprovođenje 3 vrste vaspitnih naloga, i dalje su u primjeni obrasci koje je, u toku 2015. godine, Stručna služba kreirala i to:

- obrazac - dnevnik rada maloljetnika, u okviru vaspitnog naloga - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti
- obrazac – izvještaj o praćenju izvršenja vaspitnog naloga u ustanovi/organizaciji, u kojoj se izvršava vaspitni nalog - obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti

- inicijalni obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada i vaspitnog naloga - uključivanje u određene sportske aktivnosti, koji predstavlja podršku centrima za socijalni rad
- inicijalni obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – redovno pohađanje škole, koji predstavlja podršku centrima za socijalni rad

U 2017. godini Stručna služba je kreirala obrasce za kvalitetniju primjenu još 3 vrste vaspitnih naloga i to:

- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima
- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim
- obrazac - plan i program izvršenja vaspitnog naloga – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji

Kroz primjenu vaspitnih naloga, potvrđeno je da kreirani obrasci omogućavaju odgovorno i jednostavno vođenje pisane dokumentacije, kao i transparentnost i blagovremeni uvid u sve aktivnosti, svim učesnicima u primjeni vaspitnih naloga. Obrasci su se pokazali posebno značajnim u situaciji bilo kakve poteškoće/problema jer je poteškoća/problem riješen odmah, prema planiranim koracima, čime se jača otvorena i jasna međusobna komunikacija i povezuju svi učesnici u primjeni vaspitnog naloga.

Obrasci su dostupni na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva, odjeljak Stručna služba.

DOSTAVA IZVJEŠTAJA O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA I DRUGIM PITANJIMA IZ DOMENA RADA STRUČNE SLUŽBE, ZA POTREBE VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Svi izvještaji su dostupni na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva, odjeljak Stručna služba

PRIMJENA AUDIOVIZUELNE TEHNIKE PRIMJERENE POTREBAMA DJECE

Audiovizuelno snimanje svjedočkog iskaza primjereno potrebama djece se počelo obavljati, na inicijativu Stručne službe, počevši od maja 2016. godine (iako je ZOPPMUKP u primjeni od septembra 2012.), u ODT Podgorica, gdje postoje dvije tehnički povezane prostorije za snimanje djece (bez čekaonice za djecu), pa je tu obavljeno audiovizuelno snimanje razgovora sa djecom uz podršku Stručne službe za: 1 dijete u postupku pred VDT Podgorica, i za 7 djece u postupku pred ODT Podgorica, raspon godina od 7 do 15. U 2017. godini, putem audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djeteta i uz pomoć Stručne službe, saslušano je 9 djece-žrtvi, u 3 državna tužilaštva (ODT: Podgorica i Nikšić; VDT Podgorica), raspon uzrasta od 8 do 14 godina.

Audiovizuelna oprema za snimanje iskaza djece je donirana od strane UNICEF-a za potrebe devet tužilaštava 2013. godine, u periodu intenzivne podrške UNICEF-a Vladi Crne Gore u reformi maloljetničkog pravosuđa.

Donirana audiovizuelna oprema (od strane UNICEF-a, 2013.) je opredijeljena za korišćenje u tužilaštvima i instalirana u kancelarijama koje imaju i drugu radnu svrhu, na sljedeći način:

- audiovizuelnu opremu za saslušanje djece, na način da dijete razgovara sa predstavnikom Stručne službe/stručnim licem u jednoj prostoriji, državni tužilac i ostali uključeni u postupak su u drugoj prostoriji iz koje mogu da čuju/vide dijete i preko tužioca intervenišu, tužilac i predstavnik Stručne službe su povezani audiokomunikacijskom opremom, posjeduju ODT: Podgorica, Nikšić i Bijelo Polje

- audiovizuelnu opremu za snimanje djece posjeduju još ODT: Bar; Pljevlja; Berane (koja je namijenjena i saslušanju djece u postupcima pred ODT u Plavu i u Rožajama); i Više državno tužilaštvo u Podgorici
- a ODT Ulcinj posjeduje audiovizuelnu opremu koja je u funkciji, ali se nalazi u neopremljenoj prostoriji.

Stručna služba je i 2017. godine inicirala upotrebu i provjeru audiovizuelne tehnike primjerene potrebama djece u državnim tužilaštvima, sada i posredstvom Službe za informaciono komunikacione tehnologije i multimedije Vrhovnog državnog tužilaštva. Prema ukazanim potrebama i izvršenoj analizi: postojeća, donirana, oprema u tužilaštvima iz 2013. godine je funkcionalna u tri osnovna državna tužilaštva (Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje), a u ODT u Pljevljima i Beranama identifikovani su dijelovi opreme koji su van funkcije, međutim pokušaj servisiranja i popravke nisu dali rezultate, a u 2017. godini nije bilo planiranih ni raspoloživih sredstava za dalje servisiranje opreme.

Dosadašnja iskustva u primjeni audiovizuelne opreme za saslušanje djece ukazuju na potrebu otklanjanja nedostatka mogućnosti za obradu audio signala - tzv. prečišćavanje zvuka (napomena: što je nužna komponenta kod audio snimanja djece koja su traumatizovana pa pričaju tiho, isprekidano, kroz plač; nemaju razvijenu artikulaciju, imaju govorne teškoće i dr. na strani djece, a na strani prostornih uslova su npr. gipsani zidovi; što sve pravi šumove i ometa jasnoću zvuka, kako kod preslušavanja audio zapisa, tako i kod pravljenja transkripta). Takođe, prostorije za snimanje djece su opredijeljene u opšte poznatim nedostajućim prostornim kapacitetima svih tužilaštava. Otuda ni u jednom tužilaštvu ne postoje čekaonice za djecu (koje štite djecu od izloženosti pogledima, pitanjima drugih lica; sa sadržajima primjerenim djeci; stručnom podrškom), što sve utiče na bezbjednost djece u krivičnom postupku, davanje svjedočkog iskaza i kvalitet rada prema profesionalnim i međunarodnim standardima.

DAVANJE MIŠLJENJA O ZAKONSKIM/PODZAKONSKIM AKTIMA KOJI SE ODOSE NA ZAŠTITU MALOLJETNIKA, ZA POTREBE VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Dana 16.08.2017. godine Stručna služba je pripremila i dostavila primjedbe i komentare na Nacrt protokola o postupanju u slučajevima kada se dijete nađe u riziku na nivou Glavnog grada Podgorica, koji je sačinila NVO Centar za prava djeteta Crne Gore u okviru projektne aktivnosti-usluge Dnevni centar za djecu.

Dana 05.04.2017. godine Stručna služba je pripremila i dostavila Izvještaj o sprovođenju Nacionalnog plana akcije za djecu 2013-2017, za 2016. godinu, u dijelu sprovođenja mjera iz nadležnosti tužilaštva, shodno obavezi iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2016. godinu, koji se dostavlja Ministarstvu pravde Crne Gore.

Dana 12.05.2017. godine Stručna služba je pripremila i dostavila sugestije i komentare na Nacrt Zakona o izmjenama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, koji je pripremlilo Ministarstvo pravde Crne Gore, a shodno pozivu za javnu raspravu od 03.04.2017. godine.

Dana 29.05.2017. godine načelnica Stručne službe je pripremila i dostavila primjedbe i komentare na Nacrt smjernica i procedura „Ka sigurnom i bezbjednom okruženju za djecu u Domu“. Izrada dokumenta je podržana od strane UNICEF-a, kroz projekat „Unapređenje zaštite djece u Dječjem domu 'Mladost' i djece korisnika odabranih NVO u Crnoj Gori“, koji sprovodi NVO Juventas od septembra 2016. godine.

SARADNJA SA USTANOVAMA I ORGANIZACIJAMA

U aktuelnim postupcima prema maloljetnicima, Stručna služba je sarađivala sa centrima za socijalni rad u:

- Budvi (Područno odjeljenje Centra za socijalni rad Kotor)
- Cetinju
- Herceg-Novom
- Kolašinu (područno odjeljenje Centra za socijalni rad Mojkovac)
- Kotoru
- Mojkovcu
- Nikšiću
- Podgorici
- Plavu
- Rožajama
- Tuzi (područno odjeljenje Centra za socijalni rad Podgorica)

Stručna služba je sarađivala i/ili posjetila škole u kojima su maloljetnici izvršili krivično djelo i prema kojima je u toku pripremni postupak:

- JU Srednja medicinska škola, Podgorica
- Gimnazija „25. maj”, Podgorica, Tuzi

Za vrijeme primjene vaspitnih naloga – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada; uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji, Stručna služba je izvršila obilazak sljedećih ustanova i organizacija:

- Crveni krst Crne Gore
- Crveni krst Crne Gore, Distributivni centar Podgorica, Cijevna
- Crveni krst Glavnog grada Podgorica
- Crveni krst Nikšić
- Crveni krst Plav
- JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju „Lipa“, Plav
- JU Nacionalni park „Prokletije“, Plav
- NVO Juventas, Podgorica
- NVO Sigurna ženska kuća
- NVO Centar za građansko obrazovanje, Podgorica
- Košarkaški klub „Junior”, Podgorica
- Sportsko rekreativno društvo Podgorica „Sport Kids 2010”, Podgorica
- JZU Dom zdravlja Podgorica, Centar za mentalno zdravlje
- Centar za socijalni rad Nikšić, Savjetovalište za porodicu
- Centar za socijalni rad Podgorica, Porodično savjetovalište

Takođe, Centar za posredovanje Crne Gore i UNICEF periodično od Stručne službe potražuju podatke o primjeni alternativnih mjera prema maloljetnicima.

SARADANJA SA MEDIJIMA

Dana 22.10.2017. godine načelnica Stručne službe je učestvovala u televizijskoj emisiji „Okvir”, Radio televizija Crne Gore, na temu vršnjačkog nasilja u školama.

Dana 20.11.2017. godine dnevni list „Vijesti” je izvještavao na temu postupanja prema maloljetnicima u krivičnom postupku, načelnica Stručne službe je bila jedna od sagovornica.

UČEŠĆE NA STRUČNIM SKUPOVIMA

Dana 20.02.2017. godine održan je sastanak predstavnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici sa direktorkom Centra za posredovanje Crne Gore, Marinom Lutovac, sa ciljem razmjene informacija kako o postupku upućivanja maloljetnika u postupak posredovanja, tako i o primjeni vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim te sagledavanja mogućnosti za unaprijeđenje primjene ovog vaspitnog naloga i saradnje između ustanova koje upućuju, primjenjuju i prate ovaj vaspitni nalog.

Dana 27.02.2017. godine načelnica Stručne službe je učestvovala na konferenciji „Zaustavimo nasilje nad djecom“, koju je organizovala Vlada Crne Gore i UNICEF, u saradnji sa Delegacijom Evropske unije i koja predstavlja drugu fazu kampanje „Zaustavimo nasilje“. Prva faza kampanje je bila usmjerena na zaštitu djece od seksualnog zlostavljanja na internetu, a druga faza, koja je započela u julu 2016. godine, na zaštitu djece od nasilja u porodici i od fizičkog kažnjavanja.

Dana 07.03.2017. godine predstavnica Stručne službe Vrhovnog državnog tužilaštva i predstavnica Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici učestvovala su na okruglom stolu „Kako unaprijediti posredovanje (medijaciju) u Crnoj Gori?”. Okrugli sto je održan u Podgorici, u okviru projekta „Ka efikasnom pravosuđu – unaprijeđenje razvoja profesija u funkciji crnogorskog pravosuđa”, koji sprovode Akcija za ljudska prava i Centar za monitoring i istraživanje, uz podršku Kraljevine Holandije.

Dana 05.05.2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je, kao jedan od izlagača, na okruglom stolu „Stručna služba – saradnja i postupanje u praksi”, koji je održan u Podgorici, u organizaciji Stručne služba Višeg suda u Bijelom Polju, uz podršku UNICEF-a, a učesnici su bili predstavnici relevantnih sistema u zaštiti maloljetnih učinioa krivičnih djela.

Dana 10. i 11.05.2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je, kao jedan od izlagača, na seminaru „Krivična medijacija“, koji je organizovao Centar za posredovanje Crne Gore i Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u Podgorici, a učesnici seminara su bili državni tužioci i sudije. Izlaganje predstavnice Stručne službe se odnosilo na izbor i primjenu vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, uz prikaz primjene alternativnih mjera prema maloljetnicima u Crnoj Gori, sa osvrtom na karakteristike maloljetnika, krivična djela i vrstu nadoknade štete, uspješnost, recidiv.

Dana 25.05.2016. godine predstavnice Stručne službe i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici i u Nikšiću, učestvovala su na radionici „Strateško planiranje za izradu Strategije razvoja medijacije u Crnoj Gori“. Radionica je održana u Podgorici, u organizaciji Centra za posredovanje Crne Gore, uz podršku OEBS-a.

Od 30.05. do 02.06.2017. godine načelnica Stručne službe Vrhovnog učestvovala je u studijskoj posjeti Republici Sloveniji, u organizaciji Centra za posredovanje Crne Gore uz podršku OEBS-a. U cilju upoznavanja sa primjenom alternativnih načina rješavanja sporova u Republici Sloveniji, delegacija je obišla Viši sud u Ljubljani, Okružni sud u Ljubljani, Udruženje medijatora Republike Slovenije, Evropski centar za rješavanje sporova (ECDR).

Dana 07.06.2017. godine načelnica Stručne službe je učestvovala na konferenciji „Nasilje u porodici i rizici po djecu - prema sveobuhvatnom rješenju“, u Podgorici, u organizaciji NVO Centar za ženska prava u saradnji sa UNICEF-om, uz podršku Evropske unije i Fondacije Petrović Njegoš. Cilj konferencije je bio informisanje u načinima unaprijeđenja zaštite djece od nasilja u porodici, prepoznavanju rizika za djecu koja su izložena nasilju u porodici, posebno nakon prekida partnerskih odnosa roditelja, kao i teškoća i dilema u radu profesionalaca u oblasti zaštite prava djece i žena od nasilja u porodici.

Od 19. do 22. juna 2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je i kao jedan od predavača na seminaru za bazičnu obuku posrednika u krivičnim postupcima, održanom u Baru, u organizaciji Centra za posredovanje Crne Gore, u saradnji sa UNICEF-om i ambasadom SAD-a u Podgorici.

Od 18. do 21. septembra 2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je i kao jedan od predavača na seminaru za obuku posrednika u krivičnim postupcima, održanom u Budvi, u organizaciji Centra za posredovanje Crne Gore, u saradnji sa ambasadom SAD-a u Podgorici. Cilj seminara je bio podrška aktivnim posrednicima u kvalitetnom vođenju procesa u kojem maloljetni učinilac krivičnog djela i oštećeni/žrtva razgovaraju, uz vođenje računa o ranjivosti svih učesnika, posebno žrtve, kao i ujednačavanje postupka posredovanja i sprovođenja vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim primjenom dobre prakse.

Od 25. do 27. septembra 2017. godine načelnica Stručne službe, kao član radne grupe, učestvovala je na seminaru „Izrada Standardnih operativnih procedura (SOP-a) za postupanje sa djecom koja su odvojena od roditelja ili bez pratnje, sa posebnim akcentom na proaktivnu identifikaciju potencijalnih žrtava i žrtava trgovine ljudima“, održanom u Budvi, u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Nacionalna kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima, uz podršku UNICEF-a.

Dana 13.10.2017. godine predstavnice Stručne službe, Vrhovnog državnog tužilaštva i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, sastale su se sa međunarodnom konsultantkinjom i istraživačicom u oblasti implementacije međunarodnih standarda o pravima djeteta, Avaz Raof. Konsultantkinju iz organizacije Coram International, angažovala je Kancelarije UNICEF-a za Crnu Goru, a tema sastanka bila je sistem nadgledanja (monitoringa) prava djeteta u Crnoj Gori.

Dana 16.10.2017. godine predstavnici Stručne službe i Vrhovnog državnog tužilaštva sastali su se sa gđom Marinom Lutovac, direktorkom Centra za posredovanje Crne Gore, u cilju razmatranja mogućnosti za unaprijeđenje primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim licem, koje se primjenjuje prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela, odnosno postupka posredovanja između maloljetnog učinioca krivičnog djela i oštećenog lica/žrtve, koji se sprovodi u osnovnim državnim tužilaštvima, u saradnji sa Centrom za posredovanje Crne Gore.

Dana 01.11.2017. godine načelnica Stručne službe Dijana Popović-Gavranović i državna tužiteljka za maloljetnike Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Maja Knežević izlagale su na skupu Dani državnih tužilaca Crne Gore, na temu saslušanje djetete žrtve/svjedoka krivičnog djela.

Dana 13.11.2017. godine realizovana je stručna posjeta učenika četvrtog razreda JU Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“ i njihovih profesorki, smjer pravno-administrativni tehničar, Osnovnom državnim tužilaštvu u Podgorici. Predstavnic Stručne službe i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, omogućile su upoznavanje sa poslovima Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici i sa postupanjem prema maloljetnicima u krivičnom postupku.

Od 21. do 23.11.2017. godine predstavnica Stručne službe i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici učestvovala su na regionalnoj obuci „Djeca u programu zaštite svjedoka – pristup na osnovu procjene i rizika“, održanoj u Beogradu. Obuku je organizovao Northern Ireland Co-

operation Overseas (NI CO) i tim WINPRO III projekta, u okviru EU projekta "Saradnja u krivičnom pravosuđu: jačanje zaštite svjedoka u borbi protiv organizovanog kriminala, terorizma i korupcije (WINPRO III)", finansiranom iz IPA 2015 programa za više korisnika.

Dana 29.11.2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je na fokus grupi za predstavnike pravosuđa na kojoj se diskutovalo o „Nacionalnom planu akcije za djecu 2013-2017.“, u organizaciji UNICEF-a, u saradnji sa Zavodom za socijalnu i dječiju zaštitu i Ministarstvom rada i socijalnog staranja Crne Gore.

Dana 01.12.2017. godine održan je sastanak sa direktorkom NVO Juventas, Ivanom Vujović u cilju predstavljanja studije "Položaj mladih u riziku od socijalne isključenosti", sprovedene od strane NVO Juventas i davanja povratne informacije o studiji. Načelnica Stručne službe je dala sugestije i kometarije o studiji koja je dio projekta "Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti", podržanog od strane Evropske unije, koji se sprovodi na području Zapadnog Balkana, u period od januara 2016 do oktobra 2019. godine, a projektom koordinira NVO Juventas. Studija opisuje probleme mladih u riziku od socijalne isključenosti, analizira njihov položaj, pravni okvir, politike za unaprijeđenje trenutnog stanja i servise podrške koje im se pružaju sa ciljem uticanja na kreiranje prijedloga izvodljivih, praktičnih i primjenjivih javnih politika koje će ponuditi efektivna i konstruktivna rješenja.

Od 04. do 06.12.2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je na seminaru "Standardi i vodiči u radu sa mladima u riziku", u organizaciji NVO Juventas, u Podgorici. Seminar je dio projekta "Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti", podržanog od strane Evropske unije, koji se sprovodi na području Zapadnog Balkana od januara 2016. do oktobra 2019. godine, a projektom koordinira NVO Juventas. Cilj projekta je da doprinese aktivnom učešću mladih sa područja Zapadnog Balkana, koji su u najvećem riziku od socijalne isključenosti, u društvenim procesima, a cilj seminara je bio podsticanje na zajedničko, angažovano djelovanje na unaprijeđivanju politike i prakse organizacija civilnog društva i institucija prema mladima u riziku od socijalne isključenosti.

Dana 21.12.2017. godine načelnica Stručne službe, kao član neformalne radne grupe, uz predstavnike drugih organizacija/institucija koje se bave zaštitom ugroženih kategorija djece i mladih, učestvovala je na inicijalnom sastanku, u Podgorici, u organizaciji NVO Juventas. Radnoj grupi predstoji pregled izrađene analize o položaju mladih u riziku od socijalne isključenosti i analiza prijedloga vodiča i standarda za rad sa grupama mladih u riziku, u cilju usaglašavanja sa postojećim zakonima, praksom i strateškim dokumentim. Aktivnosti radne grupe su planirane u okviru projekta „Osnaživanje mladih u riziku od socijalne isključenosti“, kojim koordinira NVO Juventas.

Dana 22.12.2017. godine načelnica Stručne službe učestvovala je, kao jedan od izlagača, na Internacionalnoj studentskoj konferenciji pod nazivom „Crnogorsko zakonodavstvo iz perspektive zaštite prava djeteta i međunarodni standardi“, u Podgorici, u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Izlaganja Stručne službe nalaze se na internet stranici Vrhovnog državnog tužilaštva, odjeljak Stručna služba.

PREDSTAVLJANJE STRUČNE SLUŽBE NA VEB SAJT-U VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Stručna služba kontinuirano priprema i dostavlja informacije o radu i aktivnostima u kojima učestvuje i u kojima je povezana sa zajednicom i relevantnim projektima, za objavljivanje na internet stranici Stručne službe.

IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ALTERNATIVNIH MJERA IZREČENIH MALOLJETNIM UČINIOCIMA KRIVIČNIH DJELA U 2017. GODINI

Izvještaj je sačinjen prema evidenciji koju vodi Stručna služba Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore, na osnovu dokumentacije koje su dostavila osnovna državna tužilaštva-ODT i Uprava policije, centri/odjeljenja bezbjednosti-CB/OB, shodno članu 101 Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku (Službeni list Crne Gore, br. 64/2011, primjena od septembra 2012.) i Pravilniku o evidenciji o izrečenim alternativnim mjerama (Službeni list Crne Gore, br. 42/2012).

Alternativne mjere su posebne mjere predviđene Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku-ZOPPMUKP, koje izriče nadležni državni tužilac za maloljetnike. On može izreći sljedeće alternativne mjere prema maloljetnicima (član 10 i 12):

1. Opomenu
2. Vaspitne naloge:
 - a) Poravnanje sa oštećenim
 - b) Redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao
 - c) Uključivanje u određene sportske aktivnosti
 - d) Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada
 - e) Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove
 - f) Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge
 - g) Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji
 - h) Pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita
 - i) Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima

Takođe, ovlašćeni policijski službenik – policajac za maloljetnike, uz odobrenje državnog tužioca za maloljetnike, prema maloljetnim učiniocima krivičnog djela može izreći sljedeće alternativne mjere:

1. Opomenu (član 10)
2. Poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP)

U 2017. godini, Stručna služba je evidentirala 114 maloljetnih učinioca krivičnih djela (5 djevojčica i 99 dječaka, a u recidivu su bila 4 dječaka), koji su izvršili 123 krivična djela. Prema njima je primijenjeno 119 alternativna mjera i to: 43 opomene i 76 vaspitnih naloga.

Prema 5 djevojčica i 114 dječaka, u 2017. godini, primijenjeno je 119 alternativnih mjera.

Alternativne mjere su u 2017. godini izrečene od strane 12 osnovnih državnih tužilaštava i od strane 8 centara/odjeljenja bezbjednosti.

U 2017. godini osnovna državna tužilaštva su izrekla ukupno 94 alternativne mjere i to: 36 opomene i 58 vaspitnih naloga.

Od zakonom predviđenih 9 vrsta vaspitnih naloga, osnovna državna tužilaštva su izrekla 5 vrsta i to:

- vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim (34);
- vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (19);
- vaspitni nalog – plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove (1);
- vaspitni nalog – uključivanje u pojedninačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savjetovalištu ili dugoj odgovarajućoj organizaciji (3);
- vaspitni nalog – uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima (1).

Tako je u 2017. godini od strane ODT izrečeno 58 vaspitnih naloga.

U 2017. godini 1 maloljetnik je nastavio sa primjenom vaspitnog naloga, koji mu je izrečen u 2016. godini i to: vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, putem nadoknade štete novcem, u ratama.

Centri/odjeljenja bezbjednosti su u 2017. godini izrekli ukupno 25 alternativne mjere i to: 7 opomena i 18 poravnanja za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi.

Slijedi tabelarni prikaz statističkih podataka o primjeni alternativnih mjera – opomene i vaspitni nalozi u 2017. godini.

TABELA 1: Primjena alternativnih mjera prema maloljetnicima, prema nadležnom organu

R.br.	Organ koji je izrekao alternativnu mjeru	Broj maloljetnika	Broj krivičnih djela	Broj alternativnih mjera
1	Osnovno državno tužilaštvo - ODT	92	98	94
2	Centar bezbjednosti - CB	25	25	25
UKUPNO		117	123	119

U 2017. godini, u Crnoj Gori, primijenjeno je 119 alternativnih mjera prema maloljetnim učiniocima krivičnih dela.

U osnovnim državnim tužilaštvima, u 2017. godini, evidentirana su 92 maloljetna lica, vođena su 94 krivična postupka u kojima je svakom maloljetniku izrečena po jedna alternativna mjera (ukupno 94), a 92 maloljetna lica učinila su ukupno 98 krivičnih djela (četiri maloljetnika su istovremeno izvršila po dva krivična djela).

Dva maloljetnika su u toku 2017. godine izvršila recidiv - po dva krivična djela, prema njima su izrečene po dvije alternativne mjere od strane ODT Bar. Jedan od njih je izvršio i jedno krivično djelo za koje mu je alternativnu mjeru izrekao i CB Bar.

Dva maloljetnika su u 2017. izvršila po dva krivična djela i prema njima je izrečena po jedna alternativna mjera od strane ODT Bar i CB Bar.

U Centrima/odjeljenjima bezbjednosti evidentirano je 25 maloljetnika prema kojima su primijenjene alternativne mjere, za učinjena 25 krivična djela.

Tako je u 2017. godini 114 maloljetnika izvršilo 123 krivična djela i prema njima je primijenjeno 119 alternativnih mjera.

TABELA 2: Prikaz vrsta izrečenih alternativnih mjera, prema nadležnom organu

R.br.	Alternativna mjera	Broj alternativnih mjera izrečenih od strane ODT	Broj alternativnih mjera izrečenih od strane CB	Ukupno
1	Opomena	36	7	43
2	Poravnanje sa oštećenim	34	18	52
3	Redovno pohađanje škole ili redovno odlazanje na posao			0
4	Uključivanje u određene sportske aktivnosti			0
5	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	19		19
6	Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove	1		1
7	Podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavisnosti izazvane upotrebom alkohola ili droge			0
8	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovaštu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	3		3
9	Pohađanje kurseva za stručno osposobljavanje ili priprema i polaganje ispita			0
10	Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima	1		1
UKUPNO		94	25	119

Od ukupno 119 izrečenih alternativnih mjera u 2017. godini, izrečene su 43 opomene, i to: 36 opomena od strane ODT i 7 opomena od strane CB/OB, i 76 vaspitnih naloga, i to: 58 vaspitnih naloga od strane ODT (od toga 34 poravnjanja) i 18 poravnjanja izrečenih od strane OB/CB.

U prethodnim godinama ODT i CB/OB su izrekli vaspitne naloge na sljedeći način: 70 vaspitnih naloga (od toga 57 poravnjanja) u 2016 godini; 51 vaspitni nalog (od toga 61 poravnjanje) u 2015. godini; 77 vaspitnih naloga (od toga 74 poravnjanja) u 2014. godini.

U 2017. godini osnovna državna tužilaštva su izrekla ukupno 94 alternativne mjere (za 9 više nego u 2016. godini), a centri/odjeljenja bezbjednosti 25 alternativne mjere (za 9 manje nego 2016. godine). U 2016. godini osnovna državna tužilaštva izrekla su ukupno 85 (za 10 manje nego u 2015.), a centri bezbjednosti 34 (za 8 više nego u 2015.) alternativne mjere prema maloljetnicima, dok su u 2015. godini ODT izrekla 95, a CB/OB 26 altetnativnih mjera; a u 2014. godini ODT su izrekla 80, a CB/OB 34 alternativne mjere.

TABELA 3: Primjena alternativnih mjera – opomena, vaspitni nalog, poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68), prema organu koji je izrekao mjeru

R.br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj alternativnih mjera	Centar/odjeljenje bezbjednosti	Broj alternativnih mjera
1	/		Andrijevića	
2	Bar	24	Bar	4
3	Berane	1	Berane	3
4	Bijelo Polje	2	Bijelo Polje	1
5	/		Budva	
6	Cetinje	5	Cetinje	
7	/		Danilovgrad	
8	Herceg Novi		Herceg Novi	
9	Kolašin	3	Kolašin	
10	Kotor	3	Kotor	
11	/		Mojkovac	
12	Nikšić	10	Nikšić	5
13	Plav	8	Plav	
14	/		Plužine	
15	Pljevlja	3	Pljevlja	2
16	Podgorica	32	Podgorica	4
17	Rožaje	1	Rožaje	4
18	/		Šavnik	
19	/		Tivat	
20	Ulcinj	2	Ulcinj	2
21	/		Žabljak	
	UKUPNO ODT	94	UKUPNO CB	25

U 2017. godini, alternativne mjere – opomena i vaspitni nalozi izrečene su od strane 12 osnovnih državnih tužilaštava–ODT, dok je to u 2016. godini uradilo svih 13 ODT, u 2015. godini 11 ODT, a u 2014. godini 6 ODT.

Od ukupno 21 centra/odjeljenja bezbjednosti–CB/OB, opomena i poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP), u 2017. godini izrečeni su u 8 CB/OB, dok su alternativne mjere u 2016. godini izrečene u 9 CB/OB, u 2015. godini u 8 CB/OB, a u 2014. godini u 5 CB/OB.

TABELA 4: Primjena alternativne mjere – opomena, prema organu koji je izrekao mjeru

R.br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj izrečenih opomena	Centar/odjeljenje bezbjednosti	Broj izrečenih opomena
1	/		Andrijevića	
2	Bar	13	Bar	
3	Berane	1	Berane	
4	Bijelo Polje		Bijelo Polje	
5	/		Budva	
6	Cetinje		Cetinje	
7	/		Danilovgrad	
8	Herceg Novi		Herceg Novi	
9	Kolašin		Kolašin	
10	Kotor	2	Kotor	
11	/		Mojkovac	
12	Nikšić	5	Nikšić	
13	Plav	2	Plav	
14	/		Plužine	
15	Pljevlja		Pljevlja	2
16	Podgorica	12	Podgorica	
17	Rožaje	1	Rožaje	4
18	/		Šavnik	
19	/		Tivat	
20	Ulcinj		Ulcinj	1
21	/		Žabljak	
	UKUPNO ODT	36	UKUPNO CB	7

U 2017. godini, od ukupno 12 osnovnih državnih tužilaštava–ODT, alternativna mjera - opomena je izrečena u 7 ODT. Najveći broj opomena izrečen je u ODT Bar (13) i u ODT Podgorica (12), od ukupno 36 opomena.

U prethodnim godinama ODT su izrekli opomene na sljedeći način: 34 opomene u 2016. godini; 44 opomene u 2015. godini; 24 opomene u 2014. godini.

Od 21 centra/odjeljenja bezbjednosti–CB/OB, u 2017. godini opomena je izrečena u 3 CB/OB. Najveći broj opomena izrečen je u OB Rožaje (4, od ukupno 7 opomena).

U prethodnim godinama CB/OB su izrekli opomene na sljedeći način: 15 opomena u 2016. godini; 6 opomena u 2015. godini; 13 opomena u 2014. godini.

TABELA 5: Primjena alternativne mjere - poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68)

R.br.	Organ koji je izrekao alternativnu mjeru – poravnanje (član 68)		Broj poravnanja
1	Centar bezbjednosti	Bar	4
2	Centar bezbjednosti	Berane	3
3	Centar bezbjednosti	Bijelo Polje	1
4	Centar bezbjednosti	Nikšić	5
5	Centar bezbjednosti	Podgorica	4
6	Odjeljenje bezbjednosti	Ulcinj	1
UKUPNO			18

Od ukupno 21 centra/odjeljenja bezbjednosti, u 2017. godini, od strane 6 CB/OB maloljetnici su upućeni na poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi (član 68 ZOPPMUKP). Poravnanje je primijenjeno prema 18 maloljetnika, najčešće u CB Nikšić (5), zatim u CB Bar i CB Podgorica (po 4).

Od ukupno 18 poravnanja, 14 je izvršeno uspješno i to putem izvinjenja.

Tri postupka poravnanja su bila neuspješna i to:

- Za 2 maloljetna učinioca krivičnog djela, koji nisu pristupili postupku posredovanja pa poravnanje nije izvršeno (CB Podgorica)
- Za 1 maloljetnog učinioca krivičnog djela, jer je oštećeno lice odbilo da učestvuje u postupku posredovanja (CB Podgorica)
- Za 1 maloljetnika postupak poravnanja je prebačen u 2018. godinu jer se oštećeno lice nije odazvalo pozivu za posredovanje te je ponovljen poziv (OB Ulcinj).

U prethodnim godinama CB/OB su izrekli poravnanje na sljedeći način: 19 poravnanja u 2016. godini; 20 poravnanja u 2015. godini; 21 poravnanje u 2014. godini.

TABELA 6: Prikaz primjene alternativnih mjera – vaspitni nalog, prema organu koji je izrekao nalog

R.br.	Osnovno državno tužilaštvo	Broj izrečenih vaspitnih naloga
1	Bar	11
3	Bijelo Polje	2
4	Cetinje	5
6	Kolašin	3
7	Kotor	1
8	Nikšić	5
9	Plav	6
10	Pljevlja	3
11	Podgorica	20
12	Ulcinj	2
UKUPNO		58

Pred ODT je, od ukupno devet vrsta vaspitnih naloga, primijenjeno pet.

Svi vaspitni nalozi izrečeni od strane ODT su uspješno izvršeni, osim kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim i to:

- Za 3 maloljetnika, jer je oštećeno lice odbilo da učestvuje u postupku posredovanja te je nadležni državni tužilac podnio prijedlog za izricanje krivične sankcije (ODT Pljevlja; izrečene su posebne obaveze)
- Za 1 maloljetnika, jer je oštećeno lice odbilo da učestvuje u postupku posredovanja te je u toku postupak procjene za zamjenu vaspitnog naloga sa drugim, odgovarajućim vaspitnim nalogom (ODT Podgorica, prenjeto u 2018. godinu)

A 1 maloljetnik je djelimično ispunio vaspitni nalog, prema jednom oštećenom licu dok je drugo oštećeno lice odbilo da učestvuje u postupku posredovanja te je nadležni državni tužilac donio odluku o odbačaju krivične prijave (ODT Kolašin)

Svih pet maloljetnika iskazalo je odgovarajući stepen odgovornosti prema krivičnom djelu koje im se stavlja na teret, kao i prema izvinjenju oštećenom licu i prema nadoknadi štete, što je suština restorativne pravde. Međutim oštećena lica su odbila inicijalno učešće u postupku posredovanja, zbog čega maloljetnici nisu dobili šansu da poprave učinjenu štetu. Tada je cjelishodno omogućiti maloljetnicima da učinjenu štetu poprave posredno, primjenom druge, odgovarajuće alternativne mjere.

Takođe, 1 maloljetnik je djelomično izvršio vaspitni nalog - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Kotor, krivična prijava je odbačena).

Dva maloljetnika započela su u decembru sa izvršavanjem vaspitnog naloga - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji i izvršenje je u toku (prenosi se u 2018. godinu, ODT Podgorica).

TABELA 7: Prikaz vrsta vaspitnih naloga izrečenih od strane ODT, prema polu maloljetnika

R.br.	Vrsta vaspitnog naloga	Broj izrečenih vaspitnih naloga	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Poravnanje sa oštećenim	34	1	33
2	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	19		19
3	Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove	1		1
4	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	3		3
5	Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima	1		1
UKUPNO		58	1	57

U 2017. godini od strane ODT izrečeno 58 vaspitnih naloga.

Vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim u 2017. godini primijenjen je 34 puta; dok je u 2016. godini primijenjen je 38 puta, u 2015. godini 41 put, u 2014. godini 53 puta.

Vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada primijenjen je 19 puta, dok je u 2016. godini primijenjen 8 puta, u 2015. godini 6 puta, a u 2014. godini nije primijenjen.

Vaspitni nalog – plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove primijenjen je jednom, isto kao i u 2016. i 2014. godini, a u 2015. godini nije primijenjen.

Vaspitni nalog – uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savjetovalištu ili dugoj odgovarajućoj organizaciji primijenjen je 3 puta, dok u 2016. i 2015. nije bilo primjene, a u 2014. je primijenjen jednom.

Vaspitni nalog – uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima primijenjen je jednom, prije toga još jednom u 2014. godine.

TABELA 8: Prikaz vrsta alternativnih mjera izrečenih od strane ODT, prema mjesnoj nadležnosti

Alternativna mjera	ODT												
	Bar	Berane	Bijelo Polje	Cetinje	Kolašin	Kotor	Nikšić	Plav	Pljevlja	Podgorica	Rožaje	Ulcinj	UKUPNO
Opomena	13	1				2	5	2		12	1		36
Poravnanje sa oštećenim	11		2	5	2		4		3	5		2	34
Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada							1	6		12			19
Plaćanje novčanog iznosa u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove										1			1
Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji						1				2			3
Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima					1								1
UKUPNO	24	1	2	5	3	3	10	8	3	32	1	2	94

Od strane ODT, u 2017. godini, izrečeno je 36 opomena i 58 vaspitnih naloga.

Od ukupno 13 ODT, pred 1 tužilaštvom su primijenjene: 4 vrste vaspitnih naloga (ODT Podgorica); pred 2 tužilaštva po 2 vrste vaspitnih naloga (ODT Kolašin i Nikšić); i pred 7 ODT po 1 vaspitni nalog, i to: poravnanje sa oštećenim (Bar, Bijelo Polje, Cetinje, Pljevlja, Ulcinj), obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada (ODT Plav) i uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji (ODT Kotor).

Najviše alternativnih mjera je izrečeno od strane ODT Podgorica (32, od čega 12 opomena i 20 vaspitnih naloga), ODT Bar (24, od čega 13 opomena i 11 vaspitnih naloga) i ODT Nikšić (10, od čega 5 opomena i 5 vaspitnih naloga)

TABELA 9: Prikaz učinjenih krivičnih djela prema vrsti krivičnih djela i polu maloljetnika

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Teška tjelesna povreda*	151	12		9
2	Laka tjelesna povreda*	152	17		17
3	Učestvovanje u tuči	153	2		2
4	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1
5	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1		1
6	Krađa	239	23	3	20
7	Teška krađa	240	8		8
8	Razbojništvo	242	1		1
9	Utaja	243	1		1
10	Sitna krađa, utaja i prevara	246	8	1	7
11	Oduzimanje vozila	248	4		4
12	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11	1	10
13	Omogućavanje uživanja opojnih droga	301	2		2
14	Nezakonit ribolov	326	2		2
15	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	10		10
16	Teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja	348	1		1
	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1		
17	Lažno prijavljivanje	388	1		1
18	Nasilničko ponašanje*	399	16		16
19	Falsifikovanje isprave	412	1		1
UKUPNO			123	5	114

U 2017 godini izrečeno je ukupno 119 alternativnih mjera prema maloljetnicima.

114 maloljetnika je izvršilo po jedno krivično djelo istovremeno, 4 maloljetnika su izvršila recidiv (ukupno 9 pojedinačnih krivičnih djela i to: 3 maloljetnika po 2, a 1 maloljetnik 3 krivična djela)

*4 maloljetnika izvršila su po 2 krivična djela istovremeno: i to jedan maloljetnik (16 godina) je izvršio istovremeno dva krivična djela: laka tjelesna povreda (čl. 152 KZCG) i napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti (čl. 376 KZCG), a 3 maloljetnika (15 i 16 godina) su izvršila istovremeno po 2 krivična djela: nasilničko ponašanje (čl. 399 KZCG) i teška tjelesna povreda (čl. 151 KZCG).

Tako je 114 maloljetnika u 2017. godini izvršilo ukupno 123 krivična djela.

U 2017. godini prevladavaju krivična djela sa elementima nasilja (62), u odnosu na krivična djela sa elementima krađe (46) i krivična djela iz oblasti saobraćaja (11).

Podaci iz prethodnih godina takođe pokazuju da je bilo najviše učinjenih krivičnih djela sa elementima nasilja i to: 55 u 2016. i 2015. godini, a 64 u 2014. godini, dok jer broj krivičnih djela sa elementima krađe približan u 2016. (47) i 2015. (45), a u 2014. godini znatno niži (34). U posmatranom periodu, broj krivičnih djela iz oblasti saobraćaja je sljedeći: 7 u 2016.; 15 u 2015. i 9 u 2014. godini.

U dostavljenim podacima za 2017. godinu (opis izvršenja krivičnog djela), bilo je moguće izdvojiti sljedeće oblike vršnjačkog nasilja: udarci šakom (24); šamari (9); udarci nogom (8); udarci glavom (4); udarci metalnim boksom (2); udarci metalnom šipkom (2); guranje (2); skidanje odjeće (1), prijetnje (1).

Kod drugih oblika nasilja evidentirano je: lomljene stakala i inventara u objektima, automobilu, prskanje suzavcem.

TABELA 10: Prikaz krivičnih djela sa elementima nasilja prema polu maloljetnika

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Teška tjelesna povreda*	151	12		9
2	Laka tjelesna povreda*	152	17		17
3	Učestvovanje u tuči	153	2		2
4	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1
5	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1		1
6	Razbojništvo	242	1		1
7	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11	1	10
8	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1		
9	Nasilničko ponašanje*	399	16		16
UKUPNO			62	1	57

Ukupno 58 maloljetnika je izvršilo 62 krivična djela sa elementima nasilja.

*4 maloljetnika su izvršila po 2 krivična djela istovremeno: i to jedan maloljetnik (uzrasta 16 godina) je izvršio istovremeno dva krivična djela: laka tjelesna povreda (čl. 152 KZCG) i napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti (čl. 376 KZCG), a 3 maloljetnika (uzrasta: 15, 15 i 16 god.) su izvršila istovremeno po 2 krivična djela: nasilničko ponašanje (čl. 399 KZCG) i teška tjelesna povreda (čl. 151 KZCG).

Kao učinilac krivičnog djela javlja se samo 1 djevojčica i to za krivično djelo uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 253 KZCG, a ispunila je vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim, putem izvinjanja.

TABELA 11: Prikaz krivičnih djela sa elementima nasilja, prema uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	14 godina	15 godina	16 godina	17 godina
1	Teška tjelesna povreda*	151	9	2		3	4
2	Laka tjelesna povreda*	152	17	6	2	5	4
3	Učestvovanje u tuči	153	2			1	1
4	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1		
5	Nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici	220	1		1		
6	Razbojništvo	242	1				1
7	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	11	2	1	7	1
8	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1				
9	Nasilničko ponašanje*	399	16		6	8	2
UKUPNO			62	10	11	24	13

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima nasilja prevladavaju maloljetnici muškog pola uzrasta od 16 godina (23 dječaka i 1 djevojčica), zatim slijede maloljetna lica (svi muškog pola) uzrasta: 17 godina (13 maloljetnika); 15 godina (11 maloljetnika); i 14 godina (10 maloljetnika).

TABELA 12: Prikaz vrste alternativnih mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela sa elementima nasilja

R.br.	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo sa elementima nasilja	Izrečena maloljetnicima od strane ODT	Izrečena maloljetnicima od strane CB	Ukupno maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Opomena	11	1	12		12
2	Poravnanje sa oštećenim	16	13	29	1	28
3	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	16		16		16
4	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	1		1		1
UKUPNO		44	14	58	1	57

Primijenjeno je značajno manje opomena (12), nego vaspitnih naloga (46).

Samo u 1 slučaju poravnanje je izvršeno putem izvinjenja maloljetnika i davanja novčanog obeštećenja u iznosu od 20,00€, koje su obezbijedili roditelji maloljetnika (nadoknada za slomljeno staklo). U 21 slučaju poravnanje je izvršeno putem izvinjenja maloljetnika, a u 7 slučajeva nije došlo do poravnania i to: u 2 slučaja poravanju se nisu odazvali maloljetni učinioi krivičnog djela, a u 5 slučajeva oštećeno lice je odbilo postupak poravnania.

Vaspitni nalozi obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada su uspješno izvršeni, a 1 vaspitni nalog - uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji je u toku (prenijet u 2018. godinu).

TABELA 13: Prikaz krivičnih djela sa elementima krađe prema polu maloljetnika

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Krađa	239	23	3	20
2	Teška krađa	240	8		8
3	Utaja	243	1		1
4	Sitna krađa, utaja i prevara	246	8	1	7
5	Oduzimanje vozila	248	4		4
6	Nezakonit ribolov	326	2		2
UKUPNO			46	4	42

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe prevladavaju maloljetnici muškog pola (42), u odnosu na broj djevojčica (4).

TABELA 14: Prikaz krivičnih djela sa elementima krađe, prema uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	14 godina	15 godina	16 godina	17 godina
1	Krađa	239	23	4	9	6	4
2	Teška krađa	240	8	1	1	2	4
3	Utaja	243	1	0	1	0	0
4	Sitna krađa, utaja i prevara	246	7	1	2	3	2
5	Oduzimanje vozila	248	4	1	2	1	0
6	Nezakonit ribolov	326	2	0	0	1	1
UKUPNO			46	7	15	13	11

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe, dječaci su podjednako često uzrasta od 15 godina (15 maloljetnika) i 16 godina (13 maloljetnika), zatim slijede dječaci uzrasta 17 godina (11 maloljetnika); pa 14 godina (7 maloljetnika).

Četiri djevojčice koje su izvršile krivična djela sa elementima krađe, bile su uzrasta 14, 15, 16 i 17 godina.

TABELA 15: Prikaz vrsta alternativnih mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela sa elementima krađe

R.br	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo krađa	Izrečena maloljetnicima od strane ODT	Izrečena maloljetnicima od strane CB	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Opomena	21	4	25	4	21
2	Poravnanje sa oštećenim	12	5	17		17
3	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	2		2		2
4	Uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, savjetovalištu ili drugoj odgovarajućoj organizaciji	1		1		1
5	Uzdržavanje od posjećivanja određenog mjesta ili kontakta sa određenim licima	1		1		1
UKUPNO		37	9	46	4	42

Kod izvršenja krivičnih djela sa elementima krađe izrečeno je više opomena (25), nego vaspitnih naloga (21).

Primijenjeno je 5 vrsta alternativnih mjera i to: opomena (17) i 4 vrste vaspitnih naloga (21). Prema djevojčicama su izrečene samo opomene, a prema dječacima opomena i 4 vrste vaspitnih naloga.

U 16 slučajeva poravnanje je izvršeno putem izvinjenja, a u 1 slučaju poravnanje je u toku (prenijeto u 2018. godinu), a preostale 3 vrste vaspitnog naloga su uspješno izvršene.

TABELA 16: Prikaz krivičnih djela iz oblasti saobraćaja prema polu maloljetnika

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	10		10
2	Teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja	348	1	0	1
UKUPNO MALOLJETNIKA			11	0	11

TABELA 17: Prikaz krivičnih djela iz oblasti saobraćaja prema uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	15 godina	16 godina	17 godina
1	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	10	3	3	4
2	Teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja	348	1		1	
UKUPNO MALOLJETNIKA			11	3	4	4

TABELA 18: Prikaz vrsta alternativnih mjera izrečenih maloljetnicima koji su učinili krivična djela sa iz oblasti saobraćaja

R.br.	Vrsta alternativne mjere - za izvršeno krivično djelo ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja	Izrečena maloljetnicima od strane ODT	Izrečena maloljetnicima od strane CB	Broj alternativnih mjera	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Opomena	3	2	5		5
2	Poravnanje sa oštećenim	5		5		5
5	Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada	1		1		1
UKUPNO		9	2	11	0	11

Svi učinioci krivičnih djela u oblasti saobraćaja su muškog pola (11). Prema njima su primijenjene 3 vrste alternativnih mjera: opomena (5) i dvije vrste vaspitnih naloga (6).

Svih vaspitni nalozi su uspješno izvršeni i to: 1 vaspitni nalog – obavljanje društveno korisnog rada; i svih 5 poravnanja, koja su izvršena je putem izvinjenja.

TABELA 19: Prikaz krivičnih djela prema vrsti krivičnog djela i polu maloljetnika, kod primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	UKUPNO krivičnih djela	UKUPNO poravnanja		ODT		CB	
				Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Teška tjelesna povreda	151	4		4		4		
2	Laka tjelesna povreda*	152	12		12		2		10
3	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1		1		
4	Krađa	239	6		6		6		
5	Teška krađa	240	5		5		5		
6	Utaja	243	1		1		1		
7	Sitna krađa, utaja i prevara	246	5		5				5
8	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	8	1	7	1	4		3
9	Omogućavanje uživanja opojnih droga	301	1		1		1		
10	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	5		6		6		
	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1						
11	Nasilničko ponašanje	399	4		3		3		
UKUPNO			53	1	51	1	33	0	18

U 2017. godini primijenjena su 52 poravnanja maloljetnika sa oštećenim licem.

*Svi maloljetnici su izvršili po jedno krivično djelo, a jedan maloljetnik (16 godina) je izvršio istovremeno dva krivična djela: laka tjelesna povreda (čl. 152 KZCG) i napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti (čl. 376 KZCG). On je djelimično ispunio vaspitni nalog jer je, od 2 oštećena lica, 1 lice (službeno lice) odbilo učešće u postupku posredovanja (ODT Kolašin, krivična prijava je odbačena).

Vaspitni nalog – poravnanje sa oštećenim je češće primijenjeno kod krivičnih djela sa elementima nasilja (22), nego kod krivičnih djela sa elementima krađe (16).

Od ukupno 52 vaspitna naloga – poravnanje sa oštećenim:

- 44 poravnanja su izvršena uspješno (od toga, 1 poravnanje djelimično jer je 1 od 2 oštećena lica odbilo postupak posredovanja, krivična prijava je odbačena, ODT Kolašin)
- u 1 slučaju poravnanje je u toku (prenijeto u 2018. godinu)
- u 7 slučajeva poravnanje nije izvršeno/uspješno i to:
 - u 5 slučajeva se nije odazvao oštećeni (ODT: Plav, Podgorica; CB Podgorica; za krivična djela sa elementima nasilja),
 - a u 2 slučaja se nisu odazvali maloljetni učinioci krivičnog djela (CB Podgorica, za krivično djelo sa elementima nasilja).

Samo prema 1 djevojčici primijenjen je vaspitni nalog – pravnanje sa oštećenim i izvršen je uspješno, putem izvinjenja, za krivično djelo uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 253 KZCG.

TABELA 20: Prikaz maloljetnika prema uzrastu u vrijeme izvršenja krivičnog djela i polu, kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim

R.br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Broj poravnanja	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	14 godina	11		11
2	15 godina	7		7
3	16 godina	18	1	17
4	17 godina	16		16
UKUPNO		52	1	51

Kao učinioci krivičnih djela kod primjene vaspitnog naloga – poravnanje sa oštećenim, u većini se pojavljuju dječaci (51), prevladava uzrast od 16 i 17 godina.

TABELA 21: Prikaz krivičnih djela prema vrsti krivičnog djela i polu maloljetnika, kod primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim putem izvinjenja

R.br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	UKUPNO poravnanja		ODT		CB	
				Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Teška tjelesna povreda	151	4		4		4		
2	Laka tjelesna povreda*	152	9		9		2		7
3	Ugrožavanje sigurnosti	168	1		1		1		
4	Krađa	239	6		6		6		
5	Teška krađa	240	5		5		5		
6	Utaja	243	1		1		1		
7	Sitna krađa, utaja i prevara	246	4		4				4
8	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	7	1	6	1	3		3
9	Omogućavanje uživanja opojnih droga	301	1		1		1		
10	Ugrožavanje javnog saobraćaja	339	5		5		5		
	Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti*	376	1						
UKUPNO			44	1	42	1	28	0	14

Od ukupno 52 vaspitna naloga – poravnanje sa oštećenim, 43 poravnanja su izvršena uspješno - putem izvinjenja (od toga, 2 maloljetnika su uputila i pisano izvinjenje oštećenom licu).

*Svi maloljetnici su izvršili po jedno krivično djelo, a jedan maloljetnik (16 godina) je izvršio istovremeno dva krivična djela: laka tjelesna povreda (čl. 152 KZCG) i napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti (čl. 376 KZCG).

TABELA 22: Prikaz krivičnih djela prema vrsti krivičnog djela i polu maloljetnika, kod primjene vaspitnog naloga - poravnanje sa oštećenim putem nadoknade štete novcem

R. br.	Vrsta krivičnog djela	Član Krivičnog zakonika	Broj krivičnih djela	UKUPNO		ODT		CB	
				Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	Uništenje i oštećenje tuđe stvari	253	1	0	1	0	1	0	0
UKUPNO			1		1		1		

Od ukupno 52 vaspitna naloga poravnanje sa oštećenim, u 1 slučaju poravnanje je izvršeno putem nadoknade štete (za slomljeno prozorsko staklo) u novčanom iznosu od 20,00€, koje su obezbijedili roditelji maloljetnika (ODT Podgorica).

TABELA 23: Prikaz maloljetnika prema školskoj spremi u vrijeme izvršenja krivičnog djela i polu

R.br.	Školovanje maloljetnika	Broj maloljetnika	Broj djevojčica	Broj dječaka
1.	Pohađa 6. razred osnovne škole	1		1
2.	Pohađa 8. razred osnovne škole	1		1
3.	Pohađa 9. razred osnovne škole	9	1	8
4.	Pohađa osnovnu školu	1		1
5.	Vanredno se školuje – osnovna škola, učenik 9. razreda	3		3
6.	Završio osnovnu školu	8	1	7
7.	Završio 4 razreda osnovne škole	1		1
8.	Završio 5 razreda osnovne škole	1		1
9.	Završio 6 razreda osnovne škole	1		1
10.	Vanredno završio osnovnu školu	1		1
UKUPNO OSNOVNA ŠKOLA		27	2	25
1.	Pohađa 1. razred srednje škole	15	1	14
2.	Pohađa 2. razred srednje škole	24	1	23
3.	Pohađa 3. razred srednje škole	13		13
4.	Pohađa 4. razred srednje škole	6		6
5.	Pohađa srednju školu	2		2
6.	Vanredno, 1. razred srednje škole	5		5
7.	Vanredno, 2. razred srednje škole	4		4
8.	Vanredno, 3. razred srednje škole	2		2
UKUPNO SREDNJA ŠKOLA		71	2	69
Nepotpuni podaci o školovanju				
1.	Učenik	4		4
2.	Zaposlen	1	1	
3.	Nepismen	1		1
4.	Ne školuje se	2		2
5.	Nema podataka	13		13
Ukupno nepotpuni podaci o školovanju		21	1	20
UKUPNO SVE KATEGORIJE ŠKOLOVANJA		119	5	114

Kako podaci o maloljetnicima u 2017. godini nisu dostavljeni sa svim specifičnim informacijama, nije bilo moguće precizno razvrstati maloljetnike u obrazovne razrede ni uočiti školske sredine u kojima se češće javljaju problemi u ponašanju maloljetnika ni koliko je maloljetnika prekinulo školovanje (npr. 1 maloljetnik je završio osnovnu školu, bez podataka da li je nastavio školovanje; za 4 maloljetnika je navedeno “učenik”; za 13 maloljetnika nisu dostavljeni podaci o školovanju).

Na navedeni način evidentirano je 76 maloljetnika koji su u vrijeme izvršenja krivičnog djela u redovnom obrazovnom procesu, i to: 12 maloljetnika u redovnom obrazovnom procesu u osnovnoj školi; 60 maloljetnika u redovnom obrazovnom procesu u srednjoj školi; a za 4 maloljetnika je navedeno "učenik".

U slučaju vanrednog školovanja (14 maloljetnika), u osnovnoj školi vanredno se školuju 3 maloljetnika, a u srednjoj školi 11 maloljetnika, u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

Iz prikupljenih podataka se može reći i da je 12 maloljetnika bilo u obrazovnom procesu. Za 17 maloljetnika su dostavljeni podaci iz kojih se ne može zaključiti kakvog su obrazovnog statusa.

TABELA 24: Prikaz alternativnih mjera prema uzrastu maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela i polu

R.br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Broj izrečenih alternativnih mjera	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	14 godina	17	1	16
2	15 godina	30	1	29
3	16 godina	42	2	40
4	17 godina	30	1	29
UKUPNO		119	5	114

Kao učinioci krivičnih djela u 2017. godini najviše je maloljetnika uzrasta 16 godina: 42 maloljetna lica (40 dječaka i 2 djevojčice), a podjednako (po 30) su zastupljena maloljetna lica uzrasta 15 i 16 godina, dok je u 2016. godini najviše krivičnih djela izvršeno od strane maloljetnika uzrasta 15 godina (36 dječaka i 1 djevojčica), u 2015. godini najviše krivičnih djela je bilo izvršeno na uzrastu od 16 godina (36 dječaka i 4 djevojčice), a u 2014. godini najviše je bilo maloljetnika uzrasta od 17 godina (33 dječaka).

TABELA 25: Prikaz maloljetnika u recidivu, prema polu i prebivalištu (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

R.br.	Prebivalište maloljetnika	Broj recidiva	Broj djevojčica u recidivu	Broj dječaka u recidivu
1	Bar	6		6
2	Bijelo Polje	1		1
3	Podgorica	2		2
4	Ulcinj	1		1
5	Mojkovac	1		1
UKUPNO		11	0	11

U 2017. godini evidentirano je 114 maloljetnih učinioaca krivičnih djela, od toga 5 djevojčica i 99 dječaka, a u recidivu su bila 4 dječaka (3 dječaka su izvršila po 2 krivična djela u 2017., a 1 dječak je izvršio 3 krivična djela u 2017. godini). Na taj način 114 maloljetnika je u 2017. godini izvršilo 123 krivična djela.

U odnosu na period od septembra 2012. do 2017. godine, u recidivu je bilo 11 dječaka, koji su u 2017. godini izvršili 16 krivičnih djela, a u periodu od septembra 2012. do decembra 2017. godine izvršili su 25 krivičnih djela.

11 maloljetnih lica muškog pola, koji su u recidivu u 2017. godini, u periodu od septembra 2012 do decembra 2017. godine izvršili su 25 krivičnih djela i to:

- 1 maloljetnik je izvršio 3 krivična djela u 2017. godini, i to:
 - Čl. 239 KZCG, krađa, izrečena opomena (ODT Bar)
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar)
 - Čl. 246 KZCG, sitna krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Bar)
- 1 maloljetnik je izvršio 1 krivično djelo u 2016. i 2 krivična djela u 2017. godini, i to:
 - Čl. 239 KZCG, krađa, izrečena opomena (ODT Bar, 2016.)
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2017.)
 - Čl. 246 KZCG, sitna krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Bar, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelu u 2016. i 2017. godini i to:
 - Čl. 152 KZCG, laka tjelesna povreda, izrečena opomena (ODT Podgorica, 2016.)
 - Čl. 239 KZCG, krađa u pokušaju, izrečena opomena (ODT Podgorica, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2016. i 2017. godini i to:
 - Čl. 220 KZCG, nasilje u porodici, izrečena opomena (ODT Bar, 2016.)
 - Čl. 152 KZCG, laka tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Bar, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio 1 krivično djelo u 2015. i 2 u 2017. godini i to:
 - Čl. 239 KZCG, krađa, izrečena opomena (ODT Bar, 2015.)
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2017.)
 - Čl. 339 KZCG, ugrožavanje javnog saobraćaja, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2016. i 2017. godini i to:
 - Čl. 239 KZCG, krađa, a primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (ODT Podgorica, 2016.)
 - Čl. 239 KZCG, krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje pisanim putem (ODT Podgorica, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2016. i 2017. godini i to:
 - Čl. 152 KZCG, laka tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (CB Bijelo Polje, 2016.)
 - Čl. 151 KZCG, teška tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (ODT Bijelo Polje, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2016. i 2017. godini i to:

- Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (OB Mojkovac, 2016.)
- Čl. 151 KZCG, teška tjelesna povreda, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje (ODT Bijelo Polje, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2014. i 2017. godini i to:
 - Čl. 246 KZCG, sitna krađa, izrečena opomena, (CB Bar, 2014.)
 - Čl. 339 KZCG, ugrožavanje javnog saobraćaja, izrečena opomena, (ODT Bar, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio 2 krivična djela u 2017. godini i to:
 - Čl. 246 KZCG, sitna krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (CB Bar, 2017.)
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Bar, 2017.)
- 1 maloljetnik je izvršio po 1 krivično djelo u 2015 i 2017. godini i to:
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa u pokušaju, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (ODT Ulcinj, 2015.)
 - Čl. 240 KZCG, sitna krađa, primijenjeno je poravnanje – izvinjenje, (OB Ulcinj, 2017.)

Analiza primjene alternativnih mjera prema 11 maloljetnika u recidivu pokazuje da je u 2017. godini 11 maloljetnika je izvršilo sljedeća krivična djela:

- Sa elementima nasilja (6):
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari (3)
 - Čl. 151 KZCG, laka tjelesna povreda (1)
 - Čl. 151 KZCG, teška tjelesna povreda (2)
- Sa elementima krađe (8):
 - Čl. 239 KZCG, krađa (4)
 - Čl. 240 KZCG, sitna krađa (3)
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa (1)
- U oblasti saobraćaja (2),

a u periodu od septembra 2012. do 2016. godine 11 maloljetnika je izvršilo sljedeća krivična djela:

- Sa elementima nasilja (4):
 - Čl. 253 KZCG, uništenje i oštećenje tuđe stvari (1)
 - Čl. 151 KZCG, laka tjelesna povreda (2)
 - Čl. 220 KZCG, nasilje u porodici (1)
- Sa elementima krađe (5):
 - Čl. 239 KZCG, krađa (3)
 - Čl. 240 KZCG, sitna krađa (1)
 - Čl. 240 KZCG, teška krađa (1)

U 2017. godini prema 11 maloljetnika (7 maloljetnika izvršilo je jedno krivično djelo, 3 maloljetnika izvršila su po 2 krivična djela, a 1 maloljetnik je izvršio 3 krivična djela) koji su bili u recidivu, primijenjeno je 16 alternativnih mjera i to:

- 3 opomene
- 11 poravnana putem izvinjenja
- 1 poravanje putem pisanog izvinjenja,
- 1 poravnanje je u toku (prenijeto u 2018. godinu),

a u periodu prije 2017. godine, prema njima je primijenjeno 9 (2 maloljetnika izvršila su recidiv samo u 2017. godini) alternativnih mjera i to:

- 5 opomena
- 4 poravnana putem izvinjenja.

TABELA 26: Prikaz maloljetnika u recidivu, prema polu i uzrastu (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

R.br.	Uzrast maloljetnika u vrijeme izvršenja krivičnog djela	Broj izvršenih krivičnih djela	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	15 godina	4		3
2	16 godina	6		4
3	17 godina	4		4
UKUPNO		16	0	11

TABELA 27: Prikaz maloljetnika u recidivu, prema polu i školskoj spremi (evidencija se vodi od septembra 2012. godine)

R.br.	Školovanje maloljetnika	redovno	vanredno	Broj djevojčica	Broj dječaka
1	9. razred osnovne škole		1		1
2	Završio osnovnu školu	1			1
3	1. razred srednje škole	1	1		2
4	2. razred srednje škole	2	2		4
5	3. razred srednje škole	1			1
6	Ne školuje se/ Nema podataka				2
UKUPNO		5	4	0	11

U 2017. godini kriminalni recidivi se javljaju u:

- Baru (ODT, CB);
- Podgorici (ODT) i
- Bijelom Polju (ODT i CB Bijelo Polje; OB Mojkovac),
- Ulcinju (ODT, OB).

Prije 2017. godine recidivi su zabilježeni:

- u 2016. godini u: Baru, Kolašinu, Kotoru, Nikšiću i Podgorici
- u 2015. godini u: Kolašinu i Nikšiću
- u 2014. godini u: Kotoru, Nikšiću i Podgorici.

Stručna služba Vrhovnog državnog tužilaštva omogućava efikasnu provjeru da li je prema maloljetniku već izricana alternativna mjera (opomena, vaspitni nalozi), kao i informacije o broju i vrstama izrečenih mjera, uspješnosti njihove primjene. To podrazumijeva i da državna tužilaštva i centri/odjeljenja bezbjednosti ažurno dostavljaju Stručnoj službi svu dokumentaciju o izrečenim alternativnim mjerama.

Stručna služba podržava primjenu alternativnih mjera na cijeloj teritoriji države i kontinuirano radi na unaprjeđivanju postupka procjene, izbora, izricanja i primjene alternativnih mjera, procedure izvršenja i praćenja uspješnosti ispunjavanja vaspitnih naloga. Djelotvorne intervencije se zasnivaju na provjeri, planiranju, postavljanju specifičnih ciljeva i zadataka i na strukturiranom praćenju, uz definisanje obaveza i odgovornosti maloljetnika i profesionalaca koji izriču mjere, sprovode tretman, vrše nadzor. Alternativne mjere koje se prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela sprovode u angažovanoj zajednici, uz spremnost maloljetnih učinilaca krivičnih djela da sarađuju, prilagođenost njihovim životnim uslovima, školskim ili radnim obavezama, pružaju im mogućnost za učenje i primjenu naučenih vještina i novog, prihvatljivog ponašanja. Na taj način se širi ideja preusmjeravanja od sudskog postupka (primjena alternativnih mjera), maloljetnici se na odgovarajući način prilagođavaju zajednici i prevenira se recidiv u vršenju krivičnih djela.

Načelnica Stručne službe

**Dijana Popović-Gavranović,
dipl. socijalna radnica**